

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

אגרת השמחה

פרקי עיון ומחשבה בחשיבות השמחה בדור הגאולה

מאת הרב זלמן נוטיק

תשורה

משמחת הנישואין של

הרה"ת מאיר ומרת חנה יחיו

נוטיק

י"ג מנחם-אב ה'תשע"ט - כפר חב"ד, ארה"ק תובב"א

הנה זה משיח בא

בואו
נתוועד
על זה

מאת הרב מנחם טל

לתגובות, הוספות, תיקונים והערות:
shnotik770@gmail.com

פתח דבר

אנו מודים להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו החתן התמים הרב **מאיר שי' עב"ג** הכלה המהוללה מרת **חנה תח'.**

התודה והברכה מובעת בזה לבני משפחתנו, ידידינו ומכרינו שבאו מקרוב ומרחוק להשתתף בשמחתנו ולברך את צאצאינו שיחיו בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בתור הבעת תודה לבבית והוקרה לכל הנוטלים חלק בשמחתנו, מוגשת בזה תשורה מיוחדת, מיוסד על הנהגתו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ שחילק 'תשורה' בחתונת בתו הרבנית חיה מושקא עם כ"ק אד"ש.

הא-ל הטוב הוא ית' יברך את כבודו ואת אנשי ביתו יחיו בתוך כלל אחב"י בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ובמיוחד בברכת השמחה העיקרית ד"שמחת עולם על ראשם" בהתגלותו המידית של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח.

• • •

תשורה זו כוללת שלושה שערים:

א) אגרת השמחה - ביאור רחב ומקיף על חשיבות השמחה בדורנו, והאופן הנכון לעבוד את השם בשמחה וטוב לבב, ובמיוחד כפי שמתאים לזמן המיוחד בו אנו נמצאים, ערב הגאולה האמיתית והשלימה. הביאור נכתב על ידי אב החתן הרב זלמן ניסן פנחס נוטיק שי'.

ב) התוועדות חסידית - קטעי התוועדויות שנאמרו בבית חב"ד עין איילה, ערש גידולה של הכלה המהוללה תח', כפי שהועלו על גבי הכתב על ידי אבי הכלה הרב צמח מנחם טל שי' (בהמשך לקטעי ההתוועדויות שפורסמו בתשורות שיצאו לאור בקשר עם שמחות קודמות במשפחת הכלה).

ג) רגע של גאולה - פתגמים מעובדים על פי שיחות כ"ק אד"ש בעניני גאולה ומשיח, שנלקטו ונערכו על ידי משפחת הכלה ונשלחו לחברי הקהילה.

שלמי תודה מוגשים בזה לכל אלו שסייעו בעדנו להכין קובץ זה שיהיה ראוי לראות את אור הדפוס, ובקשתנו שלוחה אל הקוראים שי' לשלוח הערות ותיקונים לנדפס בקובץ זה על פי הכתובת המופיעה מעבר לדף.

אנו נושאים תפילה להשי"ת שנוכה ללכת משמחת נישואין זו, "יום חתונתו", ל"יום שמחת לברו" - בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן, שלמות הנישואין דהקב"ה וכנסת ישראל, בהתגלותו המלאה של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

משפחת טל

עין איילה

משפחת נוטיק

ירושלים. עיה"ק תובב"א

י"ג מנחם אב ה'תשע"ט
כפר חב"ד ב', ארה"ק

בריאות - על ידי הכתיבה

תשובה שנתקבלה לאחרונה בקשר לבריאות אבי החתן שיחי'

ב"ה, א' שבט תשי"ח¹

ברוקלין

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ

מו"ה זאב דוב אלתר שי'

שלום וברכה!

זה עתה נתקבל מכתבו מכ"ג טבת ערב יום ההילולא של רבנו הזקן בעל התניא והשולחן ערוך, בו כותב אודות מצבו עתה.

והנה בטח שמע פתגם כ"ק אדמו"ר מוהר"ש (אביו-זקנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר) די וועלט זאגט אז מען קען ניט ארונטער דארף מען אריבער און איך האלט אז מען דארף לכתחלה אריבער², והוא הדין בנדון זה, שאף על פי שלכאורה צריך לחכות בהשמחה גלויי עד שיוטב מצב הבריאות בפועל, הנה יש מקום לומר על פי נוסח הני"ל להקדים השמחה על הטבת הבריאות אף שלעת עתה אינה בגלוי, וזה עצמו ימהר הענין, והוא על דרך הפתגם שנשמע כמה פעמים מנשיאי חב"ד, טראכט גוט וועט זיין גוט³, ופשיטא שכשמביאים זה בדבור של שמחה ובמעשה של שמחה, **וביחוד בהנוגע לכבוד תורתו אשר על ידי עטו עט סופרים יש בידו להשפיע על הרבים בהאמור**, הרי ידוע שכר הני בדוחי" (תענית כב, א).

בברכת חדש טוב יום בו התחיל רעיא מהימנא באר את התורה, ובלשון הכתוב, בעשתי עשר חדש באחד לחדש וגוי' הואיל משה (רע"מ) באר את התורה (וההוראה) הזאת לאמר (לכל הדורות אחריו)... והבכך והמוסר השכל מובן ובפרט שזכות הרבים קוראי מאמריו מסייעתו.

בברכה לבשורות טובות.

---

1. אג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א חט"ז עמוד רנב. ההדגשות אינם במקור.

2. = העולם אומר שכאשר אי אפשר מלמעלה, צריך ללכת מלמעלה. ואני אוחד (סבור) שצריך להיות 'לכתחילה אריבער', לכתחילה מלמעלה.

3. = תשובה טוב יהיה טוב

4. השכר של שני הבדחנים שאליהו הנביא אמר עליהם שהם בני עולם הבא כיון שדואגים לשמח כל מי שנראה עצוב.

אור וחמימות לבית

מענה שקיבל אב הכלה באגרות קודש בקשר עם פרסום קטעי ההתוועדויות

ב"ה, כ"ה אייר, תשי"א¹
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר יהודה ליב שי

שלום וברכה!

שימח אותי לשמוע פרישת שלום ממנו על ידי הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי צבור באמונה וכו' מוה"ר אלי' שי סימפסון, והוא גם סיפר לי על ההתוועדות יחד בסביבה חסידית חמה, וכפי שחמי כ"ק אדמו"ר אמר את הפתגם, שהתוועדות חסידית מחממת את הראש את הלב עד העקב של הרגליים, וכשבאים הביתה מהתוועדות כזו, מכניסים אור וחמימות לבית, שהבית יהי יותר מואר ויותר חמים מאשר הי' קודם....

אקוה לשמוע ממנו בשורות טובות.

בברכת חג שמח וקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

---

1. אג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק ד' עמוד שב, בתרגום ללשון הקודש מתוך אגרות קודש מתורגמות חלק א' עמוד 205.

לא להתייאש - עד שנמצא את הדרך

יצא לי להתוועד עם חבר שסיפר לי ששמע שיחה מהרבי מלך המשיח, בה הביא הרבי את מאמר חז"ל על הפסוק "קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה", שכאשר קין רצח את הבל - הוא פצע אותו בכל גופו ואבריו, היות ולא ידע "מהיכן הנשמה יוצאה", הוא לא ידע כיצד הורגים ולכן הוא הוריד לו דם מכל מיני מקומות בגוף עד שהצליח להרוג אותו, ולכן כתוב "דמי אחיך צועקים" - שיצאו ממנו הרבה דמים עד שמת רחמנא-ליצלן.

על דרך זה - ובאופן של "מרוכה מידה טובה ממידת פורעניות" - מה אם קין שרצה להוציא את נשמת אחיו עשה מאמצים מרובים... כאשר אנו רוצים להחדיר ולגלות את נשמת אחינו בני ישראל שתאיר בהם, ולהחדיר בהם אלוקות נשמית גאולתית, נעשה כל מאמץ שוב ושוב. אם בתפילין או מזוזה, שיעור תורה או נש"ק וכו' וכו'.

אנחנו לא יודעים מה יפעל על יהודי אחר, ולכן לא נוותר וננסה איתו כל פעם באופן אחר עד שנצליח להאיר אותו. אם זה בסיפורי מופתים מהרבי מלך המשיח, במשלים ובדוגמאות, בשכנוע ובתפילות, בסעודות שבת ובהתוועדויות, ונגקוט בכל תחבולה אפשרית - עד שנצליח להחדיר בחבר את הנשמה האלוקית הגאולתית, שיחיה גם הוא בענייני גאולה ומשיח. (קובץ זה הוא מעין הנ"ל).

!!חיים!!

תוכן העינים

7..... אגרת השמחה

- א. היתה לראש פינה..... 8
- ב. כתריס בפני הפורענות..... 12
- ג. הצלה מעצבות..... 14
- ד. תפילה מתוך שמחה..... 26
- ה. לעורר השמחה..... 29
- ו. לבושי השמחה..... 37
- ז. השמחה כהכנה לגאולה..... 40
- ח. שמחה בזמן הגאולה..... 44

49..... התוועדות חסידית

- תחיית המתים לאחר הביטול..... 50
- כל מה שיאמר - חוץ מצא..... 51
- נס המלוּבש בטבע..... 52
- אין חסיד בלי רבי..... 53
- כי חיזק בריחי שערייך..... 55
- הרבי לא השאיר בייבי-סיטר..... 56
- הקפה המכוונן..... 57
- גוג ומגוג..... 58
- להישאר רעב לסעודת הגאולה..... 59

61..... פתגמי גאולה

63..... הוספה: מענות קודש בעיני שמחה

אגרת השמחה

פרק א' היתה לראש פינה

יסוד ועיקר בעבודת השם

מאז ומעולם היתה השמחה מרכיב בלתי-נפרד בעבודת השם. כבר בתורה שבכתב מופיעה היא פעמים רבות: "ושמחת בחגך והיית אך שמח", "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוקיך", ועוד.

יתירה מזו כתב הרמב"ם: "השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת הא-ל שצוה בהן - עבודה גדולה היא. וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב!".

אולם, בעוד ובכל הדורות היתה השמחה רק דרישה נוספת בעבודת השם, אם כי גדולה וחשובה, עם התגלות תורת החסידות בדורות האחרונים, הפכה השמחה מ"עבודה גדולה" לאבן יסוד בעבודת ה' הכללית של יהודי, וכדרך מרכזית לדבקות בבורא ובעבודתו ית'.

ואכן, כבר ב'תורה שבכתב' של תורת החסידות, מסביר אדמו"ר הזקן בספר התניא² את מרכזיותה של השמחה בעבודת ה', ובהיעדר השמחה חס-ושלום - הרי אין זה רק שנחסר פרט כזה או אחר בעבודת ה', אלא שבה תלויה כל עבודת ה' של האדם.

וההסבר לכך: עבודת היהודי בעולם הזה רצופה כולה מתחילתה ועד סופה בניסיונות ובמלחמות כנגד היצר הרע ושאר מרעין-בישין שעולם-הזה, בכללותו, מזמן לו. וכשהאדם חס-ושלום נמצא בעצבות - אין לו את היכולת והכוחות הנפשיים המתאימים לנצח את היצר הרע ולעמוד מול פיתויי העולם-הזה.

ומסביר זאת במשל משני לוחמים הנאבקים זה בזה, כשאחד מהם הוא בעל כח עצום הרבה יותר מחברו אלא שחסרונו הוא בכך שחסרה לו השמחה, וממילא גם תנועותיו ופעולותיו הם בכבדות, היות והקלילות היא תוצאה של תנועת-נפש הבאה מתוך שמחה, התוצאה תהיה שינוצח בקלות ויפול לפני חברו החלש יותר ממנו על אף גבורתו יותר מעמיתו.

1. הל' לולב פ"ח הט"ו.

2. פרק כ"ו.

וכך הוא בנמשל בעבודת השם: על-אף שיכולותיה של הנפש האלוקית גבוהות יותר מיכולותיה של הנפש הבהמית, שהרי מעט אור דוחה הרבה מן החושך, בכל זאת, באם עבודת ה' תהיה מתוך עצלות וכבדות הנובעת מעצבות, ויחסר עניין הזריזות והחיות הנובעת מהשמחה ופתיחת הלב - תנוצח הנפש הבהמית בקלות, והנפש הבהמית (על אף חולשתה) תגבור על הנפש האלוקית.

אם כן, מסקנת הדברים היא שהשמחה אינה רק תוספת שלימות בעבודת ה', ואינה רק קישוט המיפה ומשלים את עבודת השם שכביכול עבודת ה' יכולה להיות בלעדיה ורק תחסר התוספת החיובית של השמחה, אין זה כך, אלא שהשמחה היא יסוד ועיקר בעבודת השם, ולולא קיומה - עבודת ה' לא תוכל להתקיים כלל.

העזרה מלמעלה - בזכות השמחה

על פי דברים אלו של אדמו"ר הזקן, מוסיף אדמו"ר האמצעי ומבאר טעם נוסף לחשיבות השמחה כיסוד בעבודת ה':

אמרו חז"ל "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו", והסיבה לכך היא היות ותאוות העולם נמצאים מול עיניו של האדם, ולכן הם קורצות יותר וקשה לאדם להתגבר ולהתאפק.

בנוסף לזה, בגלל הניצוצות הגבוהים של עולם התוהו שנפלו למטה מטה אל תוך הקליפות - כח המשיכה של הרע הוא עוצמתי מאין כמותו, וגורם לכך שכח המשיכה בתאוות יהיה עוצמתי ביותר, ובשל כך, על מנת להתגבר ולנצח במלחמה מול הנפש הבהמית, זקוקה הנפש האלוקית לאורות מקיפים מלמעלה שיסייעו לה להתגבר על כוחות המשיכה העוצמתיים הנמצאים ברע, ומנסים להפיל את האדם ללא הפוגה.

וזו נקודת החידוש שמבאר אדמו"ר האמצעי, שעל מנת שהכוחות המקיפים הנעלים יוכלו להתלבש ולהתגלות באדם - צריך הוא להיות בשמחה, ואילו באם האדם עצוב ונמצא במצב רוח של דכדוך עצב ומרמור, הרי אדרבה, כוחות אלו לא יכולים לשכון בו, וכתוצאה מכך אין לו את הכח להתגבר ולנצח את הרע.

ובשל כך, כל יהודי המתמודד מול יצרים ודחפים המושכים אותו לתאוות רעות - וכל לב יודע מרת נפשו - חייב לנהוג בשמחה בכל תהלוכות חייו, במחשבותיו, בדיבוריו ובמעשיו, וכך הוא הופך להיות כלי תמידי לאותם אורות אלוקיים מקיפים, ורק בדרך זו מצליח האדם להימנע מעברות, על ידי זה ש"הקב"ה עוזרו"³.

3. על פי מאמר "ויספו ענווים בה' שמחה" ספר המאמרים - 'קונטרסים' לאדמו"ר האמצעי.

גילוי המלך - על ידי שמחה

כמבואר במקומות רבים בחסידות, יסוד עבודת השם ותכלית הבריאה כולה הוא "להיות לו יתברך דירה בתחתונים", שמשמעות הדברים היא שתכלית כל קיום התורה והמצוות הוא להמשיך את האור האלוקי בעולם כולו, ועד להמשכת עצמותו ומהותו יתברך כאן למטה בעולם.

רצון זה של הבורא ית' נושא בתוכו שני פרטים: א) המשכת העצמות. ב) גילוי העצמות. על ידי כל מצווה שאדם עושה בעולם הזה הוא פועל את המשכת העצמות כאן בעולם, היות שבמצוות מלוכש רצונו יתברך, שעל ידו מתגלה הקב"ה בעולם. אך עם זאת, בהעדר השמחה - כאשר אדם מקיים מצווה כמצוות אנשים מלומדה, או גרוע מכך, מתוך כפיה וקבלת עול, ועוד יותר גרוע, אפילו עם תחושת עצב חס-ושלום - יחסר הגילוי האלוקי של עצמות ה'.

הדבר דומה לעבדים הבונים ארמון למלך ואף מביאים את המלך לתוכו, אך כיון שלא דאגו להדליק את האור בתוך הארמון, נוצר מצב נושא הפכים שבו נוכחות המלך קיימת בשלימות אך אינו בגילוי ולא ניתן לראותו...

והנמשל מובן: אף שהמשכת העצמות נעשית אומנם על ידי קיום המצוות (וכלשון הידוע של אדמו"ר הזקן: "מצווה מלשון צוותא וחיבור", חיבור והמשכת עצמות הבורא בתוך הבריאה), אך נוכחותו היא בהעלם, וגילוי של אותו אור אלוקי הנמשך על ידי המצוות נפעל דווקא על ידי השמחה, שמחתו של היהודי מהייחוד, והחיבור וההתקשרות שלו עם בורא עולם על ידי המצווה.

עוז וחדווה במקומו

למעשה, עבודת השמחה שייכת למהותו של האדם עצמו, שנברא בדמות של מעלה, כפי שנאמר: "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", ותפקידו של האדם הוא שאכן יהיה דומה להקב"ה, 'לדמות צורה ליוצרה' בכל פעולותיו דיבוריו ומחשבותיו⁴.

נגזר מכך, שהיות ועל ה' יתברך נאמר "עוז וחדווה במקומו", צריך גם האדם להידמות לקב"ה ולהיות בשמחה תמידית בכל רגע, וכפי הנאמר בספר התניא: "ישמח ישראל בעושי פירוש שכל מי שהוא מזרע ישראל יש לו לשמוח בשמחת ה' אשר שש ושמח בדירתו בתחתונים".

עבודה זו של לדמות צורה ליוצרה, הוא חלק מתהליך כולל הנקרא "כל ימי חיך להביא לימות המשיח" כי הרי בביאת המשיח נאמר שבכל יהודי יתגלה עצמותו יתברך והמלאכים יאמרו לפני כל צדיקים ("ועמך כולם צדיקים") "קדוש קדוש קדוש ה' צבאות" וממילא על כל יהודי להיות בשמחה גדולה כי כך מדמה ומגלה האדם את יוצרו בתוך יצירתו - גילוי עצמות הבורא בתוך מציאותו של יהודי.

4. כפי שמבאר אדמו"ר הזקן באגרת הקודש.

שמחת המלך בהתגלותו

ופן נוסף בחשיבותה ועיקריותה של השמחה בעבודת השם:

כלל יסוד בעבודת האדם, שבאם הוא מעורר את עצמו מלמטה להתקרב אל הקב"ה באתערותא דלתתא בלי שקדמה לכך אתערותא דלעילא - אזי עבודת ה' שלו היא בבחינת אמת, עיקבית וללא שינויים, והאור הנמשך ע"י עבודתו הוא אור פנימי - המשכת פנימיות האלוקות.

לעומת זאת, באם חסרה אצל האדם הקדמת האתערותא דלתתא, וכל עבודת ה' שלו נסמכת רק על ההתעוררות מלמעלה - אזי גם כאשר מצליח האדם להביא התעוררות זו למעשה בפועל, אין זה נמשך באופן תמידי, וכך גם האור הנמשך בעקבות התעוררות זו, הוא רק מבחינת חיצוניות האלוקות ולא מבחינת פנימיות.

עם זאת, על ידי שהאדם מעורר בעצמו שמחה של מצווה המעוררת את השמחה העלינה, נוצר גילוי שלא על-פי הסדר הרגיל, ובדוגמת שמחת מלך בשר ודם, שכאשר הוא בתנועה של שמחה, יוצא חוץ לגדרו ומתגלה לקטן כמו לגדול בשווה ממש. וכך גם למעלה, בעת התגלות השמחה העליונה של מלך מלכי המלכים הקב"ה (הבאה ומתעוררת על השמחה שלמטה, כנ"ל), אזי מתכללים יחד כל האורות העליונים, עד שאין שום הפרש בין מעלה ומטה, ואזי, אף אם עבודת ה' של האדם נעשתה רק בעקבות האתערותא דלעילא, בבחינת "איש מזריע תחילה", עם כל זה עבודתו תשתמר באופן נצחי, והמשכת האור האלוקי תהיה מהפנימיות האלוקית⁵.

פרק ב' כתריס בפני הפורענות

תחת אשר לא עבדת בשמחה

על הפסוק "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, ועבדת את אויבך" מפרש האריז"ל פירוש נפלא, שהתורה מדברת על מצב בו אדם לומד תורה ומקיים מצוות אך אינו מקיימם בשמחה ובהתלהבות המגיעים מתחושת הדביקות בהקב"ה על ידי קיום תורה ומצוות, ועל כך אומרת התורה שיחולו על האדם העונשים החמורים ביותר.

בליקוטי תורה שואל על כך אדמו"ר הזקן כיצד ייתכן שעל דבר פעוט שכזה מגיע עונש כל כך חמור? וכי רק עקב כך שהאדם איננו בשמחה יחולו עליו כל עונשי התורה רחמנא-ליצלן?

אך הביאור הוא, שמכיוון שאין אדם שאין לו חסרונות בעבודת ה', כמו שכתוב "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", מכל מקום, אף שהאדם ראוי לעונש על חטאיו ופגמיו - באם עבודתו היא מתוך שמחה, השמחה מגינה עליו והוא ינצל מהעונש היות והשמחה משמשת לו כתריס בפני הפורענות, כי שמחת האדם למטה מעוררת שמחה למעלה ומתבטלים הדינים כי "באור פני מלך חיים".⁶

דומה הדבר לאב המחתן את בנו יחידו הנולד לו לעת זקנתו, ובאמצע סעודת החתונה מגיע אדם שוטה ומלכלך את בגדי האב המאושר, הרי יראו כל המסובים בחוש שעקב השמחה לא יחוש האב כעס כלל על השוטה, ולהפך, ייטיב איתו במיני מגדנות וכו', כי הלוא עת שמחה היא...

לאידך, באם שוטה ילכלך את בגדי האב שלא בעת שמחת חתונת בנו יחידו, שאז אין השמחה בגילוי אצל האב, הרי גם לכלוך קטן עלול לגרום כעס גדול וכו'.

וכך הם הדברים בעבודת השם, שהשמחה למטה מעוררת את השמחה למעלה, ובעת השמחה נמחלים כל העוונות ללא יסורים ח"ו, מה שאין כן באם אין האדם בשמחה - הרי גורם הוא בכך להעדר השמחה למעלה, ומעורר דינים על עצמו.

הצלה מהאיב

התוצאה הישירה של "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוֹקֶיךָ בשמחה", הוא כמו שכתוב בהמשך הפסוק: "ועבדת את אויבך", שזוהי הנפילה הגדולה ביותר.

כאשר יהודי לא עובד את ה' מתוך שמחה, עלול הוא להגיע חס-ושלום למצב שהוא משתעבד ליצר, האיב לו ומבקש את רעתו.

מכיוון וחלק מהגדרתו של העולם הוא היותו נתון לשינויים, גם עבודתו של יהודי נתונה בכל עת לשינויים, העלולים לגרום לו לנפילות בעבודת ה' מגדלות לקטנות, ולעיתים גרוע מכך, ליפול בתאוות רעות, וזהו הפירוש הפנימי בפסוק "ועבדת את אויבך", שכאשר אדם לא עובד את ה' מתוך שמחה הוא עלול ליפול בידי ה'אויב, אך כאשר עבודתו היא בשמחה - מתווסף בה תוקף ונצחיות, ואינה נתונה לשינויים אלו של נפילה מגדלות לקטנות, והיא מגינה עליו שלא ייפול בתאוות חס-ושלום.

פרק ג' הצלה מעצבות

ידיעת המחלה

טבעו הרגיל של יהודי הוא שמחה וטוב לבב, וזאת מכח היותו חלק אלוקה ממעל ממש, חלק מהקב"ה שהוא מקור השמחה, כמו שכתוב "עוז וחדווה במקומו".

עם זאת, היצר הרע מנסה בכל עת לצוד ולהפיל את היהודי ברשת שטווה לו, ומתאמץ להביא את האדם למציאות של עצבות ומרה שחורה⁷, מתוך מטרה להכשיל אותו באמצעות כך בתאוות רעות.

באופן כללי ניתן לחלק את שיטותיו של היצר להכניס את האדם בעצבות, במספר אפיקים:

- א. דאגת האדם מבעיות גשמיות הכוללות בריאות, פרנסה ונחת מילדים.
- ב. עצבות הבאה מהעדר הצלחה בעבודת ה' ונפילה בעבירות חס-ושלום.
- ג. עצבות מהמאבק המתמשך מול היצר הרע, כאשר לא נראית תכלית וסוף למלחמה המתמשכת (גם אם האדם לא נכשל בפועל בתאוות, עצם המאבק גורם לעצבות כי לא נראה התועלת שבמאבק).

הפתרון לעצבות ממילי דעלמא

בנוגע לעצבות ממילי דעלמא, העצבות הראשונה הנובעת מבעיות בענינים גשמיים, מבואר בתורת החסידות שבראייה נכונה של המציאות, ניתן לראות כיצד אדרבה, דווקא עצבות זו היא מקור לשמחה נעלית עד מאד.

למעשה, הבנה והפנמה של ראייה נכונה זו, יכולה להועיל גם בנוגע לכל שאר סוגי העצבות בהם נופל האדם, כפי שיבואר להלן, היות ומקור כל סוגי העצבות הוא בנפש הבהמית (שהרי הנפש האלוקית היא בטבע השמחה), אלא שלעיתים מופיעה היא

7. כפי הידוע שכל הרע שבעולם הוא זוהמה מחטא עץ הדעת, שנעשה ע"י הנחש הקדמוני – המסמל את העצבות והמרה השחורה.

באיצטלא דתית, ויתירה מכך חסידותית⁸.

מעיקרי האמונה היסודיים ביותר היא הידיעה שהקב"ה מהווה מחיה ומנהיג את עולמו בכל עת ובכל רגע, ומשגיח על כל פרט ולו הקטן ביותר.

יתירה מזו, כיוון שהקב"ה הוא מקור הטוב ו"מטבע הטוב - להיטיב", בוודאי שכל פעולותיו הם טובים ולטובת האדם, ואם כן יוצא, שאדם שאמונה זו חדורה בו בפנימיות, יודע בוודאות הגדולה ביותר ש"אין רע יורד מלמעלה", ולא יתכן שום רע אמיתי בעולם, כי הכל חי ומתהווה בכל רגע מאלוקות - שהוא הטוב המוחלט.

אם כן, כיצד בכל זאת נוצרת החלוקה לעיני בשר שנראה לעינינו הבדל בין המציאות החיובית למציאות הנראית בעינינו כשלילית!?

מבאר על כך אדמו"ר הזקן, שישנם ארבע עולמות רוחניים - אצילות, בריאה, יצירה ועשייה. שני העולמות הנעלים יותר - אצילות ובריאה, נקראים בשפת הקבלה 'עלמא דאתכסייא', והוא מפני רוממותם מהעולם הזה ואי יכולת האדם להשיג בדרגת עולמות אלו, היות והם מכוסים מאיתנו.

ואכן, האור הנשפע מהעולמות התחתונים יותר, השפע האלוקי הוא גלוי, ונראה גם בעינינו הגשמיות כטוב גמור, ודוקא כשמקור האור האלוקי הוא בעולמות הנעלים יותר, כיון שהוא נשפע מעולמות ה"אתכסייא" - הרי הוא גם נשפע באופן הדומה למקורו והטוב שבו מכוסה מאיתנו, ולכן כאשר הוא מתגלה בעולם הזה הטוב האלוקי שבו מכוסה ונסתר מאיתנו, ובחיצוניות הוא נראה כהיפך הטוב, כמו צרות בבריאות, בפרנסה, בנחת מהילדים וכו'.

אך על ידי שאדם מעורר בעצמו את האמונה ש"אין רע יורד מלמעלה", והכל טוב, וכדברי נחום איש גמזו "גם זו לטובה", ומתווסף לכך הביטחון שנזכר גם לראות את הטוב הפנימי גם בחיצוניות לעיני בשר, ובאופן של וודאות מוחלטת ויתירה מזו - להיות בשמחה כאילו כבר רואה את הטוב למול עיניו, הרי שלושה דברים אלו - האמונה, הבטחון והשמחה, מגלות את הטוב הנעלם הנמצא בתוך המציאות המוסתרת.

ומאליו מובן, שכיון שעל פי האמת השפע המגיע מעלמא דאתכסייא נעלה באין ערוך בטובו מהשפע המגיע מעלמא דאתגלייא, לכן, כשמתהפך הרע לטוב - הרי הוא נעלה באין ערוך בטובו מהשפע המתגלה מלכתחילה.

מזוודת השמחה

ניתן להמשיל זאת לאדם ההולך ברחוב ועובר בדרכו מתחת לבנין בן ארבע קומות, ולפתע נופלת לידו מזוודה מחלון הקומה הראשונה. כשהאדם המופתע פותח את המזוודה מוצא הוא יהלום, וממשיך הלאה לדרכו בשמחה.

8. לוח 'היום יום...' כ"ג סיון.

הוא אינו מספיק לצעוד יותר כמה צעדים והנה נזרקת מלמעלה מזוודה נוספת, והפעם מהקומה השנייה. ממהר הוא בשמחה לפתוח את המזוודה, ומוצא בה שני יהלומים!!

הוא נושא עיניו אל-על, ולא עוברים רגעים ספורים והנה נופלת מזוודה נוספת, והפעם מהקומה השלישית, אך בשונה מהפעמים הקודמות, מזוודה זו שחורה ואטומה ואי אפשר כלל לפותחה... בשונה מקודמותיה, מזוודה זו אף כבדה יותר... אך לאור נסיונו הקודם עם המזוודות הנופלות מבנין זה, הוא אינו ממהר להפטר מהמזוודה, וסוחבה אל ביתו.

בעודו נסחב עם המזוודה, עוד קודם שהספיק להתרחק מהבנין, נזרקת מלמעלה המזוודה הרביעית, וכקודמתה גם היא שחורה, סגורה ואטומה, גדולה וכבדה אף יותר.

נסחב האדם אל ביתו עם שתי המזוודות, וביושבו בסלון ביתו מנסה הוא בכל מחיר להתאמץ ולפתוח את המזוודה, ולפתע מגלה הוא קוד המורכב מ-22 אותיות בלשון הקודש, אך אינו יודע כיצד ומהו ההרכב האמיתי של הפתיחה. באותם רגעים שומע הוא במוחו ובליבו בת-קול האומרת צירוף של האותיות : א', ב', ש' - אמונה, ביטחון ושמחה.

ממהר האדם לפתוח באמצעות קוד זה את המזוודות, ומגלה בתוכם אלפי יהלומים שערכם הוא באין-ערוך לערך תכולת המזוודות הראשונות, שתוכנם נחשף בקלות.

והנמשל מובן בפשטות, שכאשר יהודי מגלה את הטוב הפנימי הטמון ברע החיצוני, הרי מגלה הוא שזהו טוב הנעלה באין ערוך וגבוה יותר מכל הטוב הגלוי שהיה קודם לכן.

חי סוד

הנקודה האמורה באה לידי ביטוי במקומות רבים בתורת החסידות, המבארת אירועים היסטוריים שונים בתולדות עמנו, הידועים כשיליים ביותר וכך הם גם מבוארים בכל מפרשי התנ"ך, וחושפת ומגלה את פנימיותם האמיתית, שהכל הוא טוב נעלה ביותר, והרע הוא רק פרשנות חיצונית. וכדברי אדמו"ר האמצעי אודות אבינו רבינו הזקן: "כשאבא קורא" - בתורה, את פרשת התוכחה - "אין נשמעים קללות"⁹, ורואים בגלוי שהכל רק ברכות.

כל יהודי הלומד חסידות ונחשף לאורה הבהיר, זוכה לאפס קצהו ושמץ מינהו מראיתם הזכה של רבותינו נשיאינו הרואים את המציאות בעיניהם האלוקיות, וגם ראייתו הופכת להיות ראיית "חסיד", מילה הנחלקת לשתיים: חי סוד, אין הוא רואה רק את החלק הנגלה שבמציאות (שלעיתים נראית שלילית), אלא הוא רואה וחי את הפנימיות שבכל דבר, כי הוא חסיד המקושר לרבותינו נשיאינו הרואים ומגלים את הפנימיות.

באחת משיחותיו המופלאות אומר הרבי שליט"א מלך המשיח¹⁰, שעל אף שהעולם

9. לוח 'היום יום...', י"ז אלול.

10. י' שבט תשל"ב, שיחה א', בלתי מוגה.

בחיזוניתו נראה כ"גן מוזנח" המלא קוצים ברקנים ודרדרים, כשהרפש הטיט והצואה מכסים כל חלקה, ו"אין לך יום שאין קללתו מרובה משל חברו" והמצב נראה גרוע יותר מהיום שקדם לו, הן בחיי הפרט והן בחיי הכלל, הרי לאמיתו של דבר מעיד נשיא הדור כ"ק אדמו"ר הרי"צ שהעולם הוא בבחינת 'באתי לגני' והינו גן יפה ומטופח מאד, ויתירה מזו - מלא הוא ביופי אלוקי שאין נעלה הימנו, וזהו למעשה המסר והצוואה שלו לדורנו דור השביעי, שכל יהודי צריך לדעת שכל מה שהוא רואה סביבו וחש שזהו רע ומופרע וחסר סדר וארגון באופן משווע, לאמיתו של דבר, הכל בכוונת מכוון והכל נעשה בתכלית הדקדוק והינו תכלית הטוב, טוב נעלה כזה שאין טוב למעלה הימנו.

ומוסיף הרבי ואומר, שכל זה כתב הרבי הקודם בתקופת נשיאותו לאחר הגיעו לארצות הברית, שנים של סבל בגשמיות וברוחניות שלא יתוארו, ואף על פי כן הוא ראה את העולם הזה כגן יפה ומטופח, וכך הוא דורש מאיתנו - שנרכיב את משקפי נשיא דורנו על עינינו, ונראה בזווית נכונה את העולם, ראייה פנימית ולא חיצונית, הנובעת מהתקשרות אמיתית לנשיא הדור שזו היא ראייתו.

תפילה למשה

לפי האמור לעיל מתעוררת השאלה: מהו אם כן מה שאנו מוצאים בתהילים את הביטוי "תפילה למשה", והרי משה רבינו הוא ראש וראשון לכל הנשיאים, ואם במשקפיו של נשיא הדור נראית כל המציאות ורודה וחיובית, על מה מתפלל אם כן נשיא הדור, והרי לא חסר לו כלום, ומצד ראייתו האלוקית אף לאחרים לא חסר מאומה, ועל מה תפילתו?

מבאר על כך הרבי¹¹ שאכן משה עצמו לא חסר מאומה, וכאמור לעיל - בראיתו האלוקית, אף העולם כולו לא חסר מאומה, ותפילתו היא אך ורק: מדוע עם ישראל חש שחסר לו? ובקשתו הגדולה היא שייפקחו עיניהם של כלל עם ישראל, והם יביטו ויראו את המציאות כפי שמשה רבינו רואה, שיש להם את כל המצטרך להם בגשמיות וברוחניות, ובאופן של עשירות.

זוהי הדרך החסידיית להתמודד עם העצבות הבאה ממילי דעלמא, להתבונן ולהפנים את הראיה הפנימית-אלוקית, שאין עוד מלבדו וכל מה שמתרחש בעולם הוא ביטוי וגילוי האלוקות באופנים שונים, וכיון שהקב"ה הוא הטבע הטוב להיטיב, הרי הכל הוא טוב, וממילא אין כל סיבה ליפול בעצבות, אף שאיננו רואים את הטובה בעינינו הגשמיות והמוגבלות.

ועל כך כותב רבינו הזקן¹², שעיקר שליחות האדם בעולם הזה הוא לעמוד בנסיון האם יכול הוא לשמוח בכל רגע על אף יסוריו, מתוך האמונה שהכל טוב בתכלית כי הכל מקבל חיות מהקב"ה שהינו טוב בתכלית, וממילא הכל לטובה.

11. ספר המאמרים מלוקט חלק ה', מאמר ד"ה "תפילה למשה".

12. אגרת הקודש סימן י"א.

עצבות מחילה דשמיא

כאמור לעיל, הסיבה השניה שעלולה להפיל את האדם בעצבות, היא העדר ההצלחה במלחמה מול היצר הרע, והנפילות הרוחניות בהם נופל האדם מעת לעת. ובזה יש להדגיש יסוד חשוב:

רבים הם הטועים לחשוב שעצבות זו הבאה מחמת חוסר הצלחה רוחנית הוא ענין חיובי, כעין סוג של תשובה המגיעה מסיטרא דקדושה, והוא התעוררות הנפש האלוקית המכניסה לאדם הרהורי תשובה וממנה באים רגעי העצבות התוקפים אותנו בעת לימוד התורה, עבודת התפילה, וכמו כן בעת עסקנו בעניני העולם הזה. ולא היא.

עצבות זו מגיעה אך ורק מסטרא דשמאלא, והוא היצר הרע הוא השטן וכו', היוצר בדרך זו רגעי יאוש ותסכול המובילים את האדם לנפילה בתאוות חס-ושלום (וכפי הידוע שהעצבות היא המפתן לכל מיני רע ושלילה, ולאידך השמחה מרחקת את האדם מכל מציאות שלילית כנודע בספרי החסידות), ועל האדם להיזהר שלא לטעות בכך, ואין נפקא מינה אם העצבות מופיעה באמצע תורתו ותפילתו, או באמצע עסקיו בעניני העולם, ועליו להסיר ממנו עצבות זו בכל מיני תחבולות.

והדרך להברחת עצבות זו היא לומר לעצמו שאין הזמן גרמא כעת לעצבות, אפילו 'עצבות דקדושה', ומה שאדם צריך להתמרמר על חטאיו - צריך הוא לקבוע לעצמו זמן מיוחד לזה, שתהיה שעת הכושר להתבונן בגדולת ה' אשר חטא לו, וזאת על מנת ששבירת הלב במרירות אמיתית תהיה באופן כזה שבא מסטרא דקדושה, ולא מצד הקליפה חס-ושלום.

ובאם העצבות נופלת לאדם באמצע היום מבלי שיזמן עצמו לכך, הרי זו עצבות מסטרא דשמאלא ומרה שחורה, המביאה את האדם ליאוש ותסכול והעדר העבודה, וגורמת לו לירידה בעבודת השם ולא מועילה לו במאומה, כי אם אדרבה מורידה אותו ומפילה אותו. דווקא כאשר ההתבוננות בריחוקו מהשם יתברך באה לו בעתים מיוחדים שהוא קבע, והוא מתעצב אל ליבו על ידי התבוננות בגדולת ה', אז היא נקראת מרירות ולא עצבות, ואז התעוררות זו מביאה לידי תועלת וגורמת לו להתפעל ממצבו הלא-טוב, ומוסיפה לו חיות וכח בעבודת ה', הבאים מבחינת גבורות קדושות.

(והנה בדורות קודמים היה זמן מיוחד עבור חשבון נפש בעת תיקון חצות, אך עם השתלשלות הדורות, הרי שבדורות האחרונים בטל הענין דתיקון חצות אצל חסידים, וזאת עקב התקרבותנו לגאולה האמיתית והשלימה, והתגבר הצורך לעבוד ה' מתוך שמחה דוקא, הוחלף והוקבע זמנה בקריאת שמע שעל המיטה, במקום זמן תיקון חצות, ובפרט בליל שישי כנודע אצל חסידים¹³).

13. וראה לוח 'היום יום...' כ"ד כסלו.

עבודת התשובה בדור השביעי

יתירה מזו, אף שכבר מתחילת התגלותה של תורת החסידות עיקר הדגש בעבודת התשובה היה בחשבון נפש בקריאת שמע שעל המיטה ולא בתיקון חצות, הרי שבדורנו אנו, ובפרט לאחר ההכרזה שכלו כל הקיצין ועומדים כבר על סף הגאולה, הרי עבודת התשובה היא באופן אחר לגמרי.

ובהקדים דבריו הידועים של בעל 'אור החיים' הקדוש בתחילת פרשת צו על המילים "היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר, ואש המזבח תוקד בו" שיומו של הקב"ה הוא אלף שנה, והאלף השביעי הוא יום שבת "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" ולפי סדר זה, תקופת התגלות הבעל-שם-טוב היא בתחילת יום שישי המתחיל בשנת ת"ק (החמש מאות שנה הראשונים של האלף, הוא ליל שישי של הקב"ה, ואילו שנת ת"ק הוא תחילת בוקרו של יום שישי. והבעל שם טוב הקדוש התגלה בסמיכות לשנה זו, בשנת ה'תצ"ד).

ולפי החשבון האמור, בדורנו זה מתחיל חצות היום של יום השישי האלוקי¹⁴ שאז מתחילה כבר להאיר קדושת השבת, וממילא אין מקום לחשבון הנפש של מרירות ליל שישי, כפי שנפסק להלכה שכבר מחצות היום אין אומרים תחנון¹⁵, ומתחיל כבר הזמן בו יש 'לטעום ממאכלי השבת'.

ואם כן, בדורנו זה שכבר טועמים את התשובה השבתית של האלף השביעי, אין מקום לשקוע ב'תשובה תתאה' שענינה הוא מרירות על ההתרחקות מקרבת אלוקים, כי אם על תשובה עילאה דווקא של "אתדבקות רוחא ברוחא" מעין וסוג התשובה הנקראת בלשון הזוהר "משיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא", שענינה הוא ההשתוקקות והדבקות לשוב ולהיכלל ולהתאחד באלוקות, תשובה הקשורה עם תנועה של שמחה וחינוניות.

וזהו המבואר במאמר הידוע דשבת פרשת וישלח תשמ"ו, "מרגליא בפומי דרבא" (שנאמר ארבע שנים לפני התחלת ה'טעימה' של שנת תש"נ...), שעיקר התשובה בדורנו, איננה תשובה תתאה הקשורה עם מרירות, גם לא בקריאת שמע שעל המיטה, ואף לא ביום חמישי בלילה, כהכנה לשבת, ובדורנו זה, שהוא הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה, מרירות זו של אחת לשבוע מיותרת היא ואף מזיקה, ודרך התשובה היחידה

14. ולשיטת הרמב"ן שנת ת"ק הוא יום שישי בצהריים ואילו דורנו הוא התחלת שלוש השעות האחרונות שלפני כניסת שבת.

15. ישנם דרגות רבות במשמעות המושג של טעימת מאכלי שבת קודש בערב שבת של יום שכולו שבת ומנוחה של האלף השביעי. ישנה את התגלות תורת החסידות, שהיא טעימה, וכדברי רש"י על הפסוק בשיר השירים "ישקני מנשיקות פיהו, משיח עתיד לגלות לן סוד טעימה, ומסתר צפונותיה" והתחלת התגלות תורת החסידות היא התחלת התגלות סודות התורה הטמירים והנעלמים.

דרגה גבוהה יותר של טעימה היא טעימת דורנו זה, המתחילה מלאחר חצות היום, שבו בטל עניין המרירות והתשובה היא מתוך שמחה, שבתית, גאולתית דווקא.

בימינו היא אך ורק מתוך שמחה ובאופן של "טראכט גוט וועט זיין גוט" [= תחשוב טוב - יהיה טוב]¹⁶.

להתמקד בנצח

אצל אדם מן הישוב, עשיית 'תשובה מתוך שמחה' נשמעת דבר והיפוכו, והרי כל לב יודע מרת נפשו, ואפילו מבלי שיאריך בחשבון הנפש, על פי רוב התוצאות אליהם מוביל החשבון בשורת הסיכום ידועות באופן די ברור כבר בתחילתו, והם הרי כלל אינן מרנינות לב, וכיצד אפשרי לעשות תשובה מתוך שמחה?

באחת מהיחידויות המופלאות שהיו להרה"ח הרב עזרא בנימין שוחט אצל הרבי מלך המשיח שליט"א, פרץ הרב שוחט בבכי וזעק "רבי, עזרו לי לעשות תשובה", אמר לו הרבי "תשובה עושים אך ורק מתוך שמחה" וביאר שלוש סיבות מדוע ואיך עושים תשובה מתוך שמחה¹⁷:

א. תשובה היא מצווה מן התורה, וכמו שבכל מצווה נאמר "עבדו את ה' בשמחה", הרי גם על מצווה זו מוטל החיוב לקיימה בשמחה, ומדוע תוגרע מצווה זו ממצוות אחרות שבתורה?

ב. מצווה זו נעלית יותר מכל מצוות התורה, דבר המוכח מכך שהיא הרי מתקנת את כל חסרונות האור האלוקי שלא הומשכו בשאר מצוות התורה עקב אי עשייתם.

ג. תוצאות מצווה זו הם למעלה מכל מצוות התורה כולה, כי ע"י כל מצווה נעשה האדם צדיק, ובאמצעות התשובה נעשה האדם בעל תשובה, "ובמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד".

כדי להבין דבר זה על בוריו, יש להקדים ולבאר את ההבדל הבסיסי בין מצוות לעוונות, שבעוד וכל מצווה היא נצחית והשפעותיה בכל העולמות נצחיות המה, ההשפעה השלילית של העבירות לעומת זאת היא זמנית וברת-חלוף, אם על ידי ייסורים חס-ושלום הממרקים את עוונותיו של האדם, ואם בעשיית תשובה כראוי המוחקת ו'מכפרת' (מלשון כפרה וקינוח) על כל תוצאות העבירות הנעלמות לחלוטין, ובתשובה מאהבה אף יכולות העבירות עצמם להיהפך לזכויות.

אם כן, כאשר ניגש אדם לעשות חשבון נפש, עליו לתת את הדגש העיקרי על המצוות שעשה ולשמוח בהם, ולהתמקד פחות בעוונותיו, היות ומשמעותם פחותה שלא בערך

16. כוונת הדברים אינה ביחס לפן ההלכתי של אמירת תחנון בדורנו בימי השבוע, כיוון שאנו מחקים את התנהגותו של הרבי מלך המשיח שליט"א שאומר תחנון בכל תפילה מימות החול, והמשמעות של יום שישי אחר צאת היום מתייחס אך ורק לכך שבבואנו לקרוא קריאת שמע שעל המיטה ביום חמישי וחשבון הנפש על כל השבוע, צריך הדבר להיעשות בתנועה של שמחה ולא בתנועה של מרירות.

17. ראה גם אגרות קודש חלק כ"ד אגרת ט"קכג, אגרת שנשלחה לרב שוחט בנושא זה ב"א ניסן תשכ"ו.

מהמשמעות החיובית שבמצוות. וכערך ה"בלי גבול" מול ה"גבול" (מצוות שהם נצחיות מבטאות את ה"בלי גבול" ועברות שיכולות להימחק, מבטאות את הגבול), ולכן דווקא חשבון נפש נוקב ואמיתי מביא את האדם לשמחה בכל מצב שהוא.

התענוג שבמלחמה

כאמור לעיל בתחילת הפרק, הדרך השלישית בה נוקט היצר כדי לצוד את האדם ברשתו, הוא להכניס את האדם לעצבות ומרה שחורה מתוך איצטלה דקדושה, על ידי שמכניס בו מחשבות של רפיון וייאוש, מדוע ולמה עליו להימצא כל חייו במאבק מתמיד ומתמשך מול יצרים ותאוות, וללא מרגוע כלל לנפשו ורוחו?

כל יהודי עובד ה' משתוקק להגיע לחוף מבטחים, ולהימצא במצב נפשי בו הוא יהיה במקום המוגדר על פי ספר התניא "צדיקים", מקום רוחני שבו אין מאבקים בין הקליפות והסטרא אחרא, אלא אהבה, יראה, ודביקות תמידית בה' יתברך. תחושת העצבות מתגברת במיוחד לאור העובדה ששנים רבות עוברות ואנחנו עדיין נאלצים להילחם באותם מאבקים ואותם קשיים, ללא תמורות ושינויים חיוביים.

רבינו הזקן בספר התניא פוקח את עינינו ומראה לנו שאדרבא סיבות אלו של עצבות, במבט פנימי ועמוק יותר הם סיבה לשמחה גדולה, וזאת מפני שבכל רגע ורגע שיש לאדם יצר והוא נמנע מלעשות את העבירה, הרי הוא מקיים את מצוות "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם".

אדמו"ר הזקן מוסיף ומדגיש שבעצם העובדה שאדם לא עושה עבירות - אין הוא גורם נחת רוח למעלה, שהרי גם שאר הברואים כמו עצים עפר ודומם לא עוברים עבירות ובכל זאת אינם גורמים נחת רוח למעלה... ורק כאשר האדם נמשך אל הרע ובכל זאת מצליח להתגבר ולהימנע מלעשותו, אז הוא מקיים את מצוות "ולא תתורו", כיוון ש"ולא תתורו" מותנה ב"אשר אתם זונים אחריהם" (זונים במוכח של נמשכים), ואמרו חז"ל "ישב ולא עבר עבירה מימיו נותנים לו שכר כאילו עשה מצווה", ולכן צריכה להיות שמחת האדם בשעת התמודדותו מול יצרו, כמו שמחת יהודי בעת הנחת תפילין, נטילת לולב וכו'.

וכיון שעיקר שמחת האדם בקיום המצוות הוא בכך שזוכה למלא את רצון המלך העליון, הרי אין זה משנה כלל באם מקיים באופן אקטיבי את רצונו בקיום מצוות עשה, או שמקיים את רצונו על ידי כך שנמנע מלהמרות את דבריו כשנשמר מלעבור על מצוות לא תעשה, כיון שבשני סוגי מצוות אלו, עשה ולא תעשה, צריכה להיות אותה שמחה גדולה מקיום מצוות המלך הקדוש, כי הרי הבורא ית' יחיד ומיוחד ברוך הוא, ומהאחדות האלוקית הפשוטה בעצמותו ית' נמשכים שני קווים, ימין ושמאל, עשה ולא תעשה, ולכן הם שווים לחלוטין ביצירת העונג והשמחה אצל הבורא, וממילא גם אצל האדם המקיימם, "ועל כן

צריך לשמוח בקיום הלאו כמו בקיום מצוות עשה ממש¹⁸.

אדמו"ר הזקן אף מוסיף ומרחיב, שכשם שאצל האדם יש שני סוגי מאכלים הגורמים לו תענוג, מאכלים מתוקים ומאכלים חריפים (חריף שהוא מטובל ומוכן היטב), כך גם הבורא יתברך נהנה משני מיני עבודת ה' הקיימים בעם ישראל, עבודת ה' של צדיקים שאין להם יצר הרע, הנחשבת כהגשת מאכלים ערבים לפני ה' יתברך, ועבודת הבינונים שהיא 'האכלת' ה' יתברך כביכול, במאכלים חריפים וחמוצים, המטובלים ומתוקנים היטב, עד שנעשו מעדנים להשיב הנפש¹⁹.

וזו תכלית כוונת הבריאה כולה, שנברא באופן של "עולם - מלשון העלם", וכבר מראשית הבריאה נברא העולם באופן ששלט בו תחילה החושך, ורק לאחר מכן נברא האור, היות והקב"ה ברא את העולם באופן של חושך והעלם והסתר, כדי שהאדם על ידי עבודתו יהפוך חשיכה לאורה, על ידי שמתגבר במאבק מול היצר, בדוגמת המאכל, שאף שמתחילתו הוא מר ואינו ראוי לאכילה, על ידי תיבול ותיקון כראוי, נעשה מעדן להשיב את הנפש.

והנה כשאדם מתעלף, מעירים אותו ע"י ריח חריף דווקא, המעורר את כוחות הנפש ממקורן ושורשן, כפי שהן כלולות בעצם הנפש, והריח החריף ממשיך כוחות אלו להתלבש מחדש באיברי האדם, שהם כלים לאורות אלו.

ובדומה לכך, הרי בזמן הגלות הקב"ה נמצא כביכול במצב של 'תרדמה' ו'עילפון' כמו שכתוב "עורה למה תישן הוי'", וכדי לעוררו יש לעשות זאת דווקא על ידי הריח החריף הבא מתוך המאכל המר, הלא הם הפיתויים והחושך התוקפים את האדם המתמודד והמתפתה, ובהתגברות האדם על יצרו האורב לו עולה הריח החריף עד לבחינת עצמותו ית', וממשיך משם את אור הסובב ואף גבוה יותר (כי לאמיתו של דבר הוא גבוה יותר גם מהאור שנסתלק בעילפון הכללי של הבריאה, המתחיל מחטא עץ הדעת) אור חדש, גילוי העצמות ממש.

אם כן נמצא, כי דווקא עבודת האנשים הפשוטים המתפתים ומתמודדים ומתגברים על כל תשוקותיהם ותאוותיהם, היא זו שמביאה גאולה לעולם ע"י המשכת האור החדש, ורק לאחר המשכתו בעולם על ידי עבודת הבינונים לוקחים הצדיקים אורות אלו ופועלים את המשכתם בפנימיות ובהתיישובות בתוך הכלים, שזה אין ביכולת הבינונים לפעול (ואין כאן המקום להאריך בזה).

18. תניא פרק כ"ז.

19. וכמו כל משל בחסידות, הפרטים בזה מדוייקים בתכלית, שבעוד ומאכלים מתוקים ניתן להתענג בהם גם בלי ש'מתוקנים היטב', הרי שהמאכלים החריפים גורמים לעתנוג רק באם הם באים במידה ו'מתוקנים היטב', ועוד, שאצל אדם בריא המאכלים המתוקים הם רק לפרקים מזומנים, בעוד עיקר מאכלו הוא דווקא מהמאכלים המתובלים. ותן לחכם ויחכם עוד.

העצבות - הערכה עצמית מוטעית

לאחר שאדמו"ר הזקן מבאר באריכות את הצד החיובי והמשמח בעבודת הבינוני, מוסיף ומבאר בנוגע לצד השלילי, העצבות שבאה לאדם בעקבות מלחמה זו כאשר אינו מבין ומכיר את ערכה הרב, עצבות הנובעת מישות ואי הכרת ערכו העצמי, היות ואילו האדם היה מכיר את ערך עצמו כפי שהוא על פי האמת, היה מתפלל לה' שיזכה להיות 'בינוני' כל ימיו, דהיינו יהודי שיש לו יצר הרע ומשיכה לתאוות רעות ודברים אסורים, אך מצליח להתגבר עליו בכל עת ובכל שעה, ורק מתחנן שלא יפול ברע שלא להיות רשע אפילו לרגע חס ושלום.

הציפיה של האדם שלא יפלו לו תאוות ומחשבות רעות הוא ניסיון מטופש וחסר תועלת, שהאדם חושב כביכול יש לו סיכוי בכוחות עצמו להיות צדיק, דבר שאפשרי רק על ידי מתנה מלמעלה ואינו תלוי בעבודת האדם כלל²⁰.

וממה נפשך, אם רצונו של האדם לעשות את רצון השם, הרי רצון השם שעבודתו תהיה בניצוח הרע המנסה להתגבר עליו בכל יום, ועצבותו מכך שעבודתו אינה בדוגמת עבודת הצדיקים, אינה אלא הוכחה שטועה הוא ומחפש ומבכר הוא את ההתעלות האישית שלו על פני קיום רצון השם, ואדרבה, אם רצונו לעשות את רצונו יתברך, עליו להתבונן בזכות הגדולה שזוכה לקיים את רצון השם באופן עבודתו זה.

יתירה מזו יש לומר שאף על פי ששני מיני נחת רוח לפניו יתברך, אחד מעבודת האתכפיה השייכת למידת הבינוני, והשנית מעבודת האתהפכא השייכת לעבודת הצדיקים, יש לזכור שהמשכת הסובב לעולמות היא דווקא על ידי עבודת הבינונים ולא על ידי עבודת הצדיקים, ואם כן הבינוני צריך לשמוח ולעלוז בה' על שזכה ויש לו נסיונות קשים, והוא נאבק בהם בתמידות, כי רק על ידי זה נמשך אור אין סוף בעולמנו זה ומתאחד עמו בפנימיות.

בשוא גליו - אתה תשבחם

בנושא מהותי זה, שמעתי פירוש מעניין מהמשפיע הרה"ח ר' אברהם ע"ה מייזליש על הפסוק בתהילים "אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה תשבחם"²¹:

כידוע, גלי הים מתקרבים לחוף במהירות גבוהה, גבוהים ואימתניים גועשים ושוצפים, ופיהם כביכול אומר 'אנו נשטוף ונבלע את כל היבשה אל קרבנו', אך בהתקרב הגלים אל החוף נשברת גאוותם, והם הופכים להיות קטנים וחלשים, עד שנשברים אל הסלעים, וחוזר חלילה. וכך בכל יום ובכל שעה, אלפי שנים מאז בריאת העולם - הגל מתחיל את

20. אולם יש לציין את דברי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בשבת פרשת אמור ה'תשנ"א שבדורינו ישנם כוחות לכל אדם להיות צדיק ולקיים את "תהי צדיק" כפשוטו, ואכ"מ להאריך בזה.

21. תהילים פט, י.

הילוכו אל היבשה עם חזון גדול וחלומות מזהירים, ומתנפץ בכל עת מחדש אל מול סלעי המציאות הפשוטה.

בדומה לכך, כל יהודי קם מידי בוקר בהחלטה נחושה המתרוממת כמו גל הנישא אל-על, ואומר לליבו 'אני אכבוש כל פינה במשך היום, לא אכשל ולו פעם אחת, אנצל כל רגע וכל כולי אהיה בדביקות מוחלטת בה' במשך כל היממה כולה', אך בחלוף השעות מוצא הוא כיצד החלטותיו מתנפצות אל מול המציאות בחיי היום-יום, וחוזר חלילה...

עומד לו היהודי ומהרהר: אולי הגיע הזמן שאפסיק לחלום ולהתנפץ? אולי מוטב שאכיר במציאות העגומה כמו שהיא? מיהו הטיפש העושה נסיונות אין ספור ומגיע בכל פעם לאותן מסקנות? ... אולי אומר לנפשי 'חדל עם החלומות ועם ההחלטות, ותן לרוח להוביל אותך ללא כיוון ולהיות בשלווה'...

אומר על כך דוד המלך נעים זמירות ישראל: מניין לך ששבחו של הקב"ה מגיע מהצלחת ביצוע החלטותיך, אולי שבחו של הקב"ה ושמחתו מתעוררים דווקא מחלומותיך והחלטותיך, גם אם הן מתנפצות עלי סלע?

אדרבה, עצם החלום וההחלטה היא עצמה הנחת-רוח הגדולה ביותר לבורא עולם. זהו סוד "בשוא גליו אתה תשבחם", שבחו של הקב"ה הוא דוקא מ"בשוא גליו". התרוממותו של הגל בתחילת מסלולו אל היבשה, והחלטתו של היהודי בתחילת היום - הוא לכשעצמו שבחו של ה' יתברך. ולכן אל יפול אדם ברוחו מחוסר הצלחתו בביצוע החלטותיו בשלימות, ואדרבה, יתגבר על עצמו בכל יום מחדש בהחלטה מחודשת להילחם ולנצח, ויחליט ויחזור ויחליט, ויקשור כתרים לקונו מהחלטותיו גופא וה' יתברך גם יסייע סוף כל סוף בידו לבצע את ההחלטות בשלימותן.

לא להפסיק להילחם!

דבר נוסף שעלינו לזכור, שכל זמן שאנו נאבקים - אף אם לעיתים אנו נכשלים - אין ליצר הרע שליטה אמיתית על נפשנו האלוקית (ואפילו בעת הנפילה עצמה), ורק ברגע שאנו מחליטים להיכנע ולהפסיק להיאבק ולהלחם עם התאוות והנפילות, אזי מתחילה שליטת היצר על הנפש האלוקית.

וברוח דברים אלו שמעתי פעם מהמשפיע הנודע הרה"ח ר' מענדל ע"ה פוטערפס, שבהיותו ילד ראה פעם כיצד ילדים לוקחים זבוב ומשליכים אותו לבין קורי העכביש, הזבוב נאבק בכל כוחו להחליץ - ללא הצלחה - ובמשך כל אותו הזמן העכביש ממתין בצד ומחכה שהזבוב יתייאש ויפסיק להיאבק ולנסות להחליץ, ורק כאשר הזבוב מתעייף ופוסק מפרפוריו, עט עליו העכביש ומוצץ את דמו עד מוות.

כך גם אנו לכודים בין קורי העכביש הוא היצר הרע, ומנסים בכל כוחנו להשתחרר, ומחליטים בכל רגע החלטות טובות שחלקם מתממשות, ובחלקם איננו מצליחים להביאם

לידי פועל בשלימות ואנו תקווה כי יתממשו אי פעם בעתיד הרחוק... כל עוד ויש בנו אות חיים, אין ליצר שליטה אמיתית על מציאותנו. המצב הגרוע ביותר זה להחליט להפסיק להלחם, כי אז הוא שעתו הגדולה של העכביש הוא היצר הרע... העט על קורבנו ומוצצו עד טיפת הדם האחרונה.

וכדי להצליח לא להתייאש חס ושלום מהמלחמה, הדרך היחידה היא להיות בשמחה, תוך ההבנה הנזכרת לעיל שעצם המלחמה והמאבק עצמו, יוצר נחת רוח יותר גדולה לקב"ה והמשכת אור נעלה יותר מאשר עבודת הצדיקים, כאמור לעיל²².

22. וזהו סוד מלחמת הליתן עם שור הבר והתענוג שיש לקב"ה מעצם המלחמה עצמה גם שלעיתים זה נוצח ולעיתים זה נוצח. עיין תורת חיים פרשת תולדות.

פרק ד' תפילה מתוך שמחה

תחבולת היצר בשעת התפילה

בפרק הקודם התבארו בארוכה שלושת האופנים הכלליים של היצר הרע להפיל את האדם בעצבות, ובדרכים אלו יכול הוא לנסות להפיל אותו בכל עת ובכל שעה.

אך יש דרך פתלתלה נוספת לפניו שעל ידה רוצה הוא להגות את עובד ה' ממסילתו, וזוהי ההרגשה שתפילתו איננה תפילה היות והיא מלאה במחשבות זרות, ויתירה מכך מנסה הוא לשכנע את האדם, שמכיון ודווקא בעת התפילה מתרבות אצלו המחשבות זרות יותר מאשר בעת עיסוקו בעניני עולם הזה, הרע זו הוכחה שאין משמעות כלל לתפילות שלנו במצב רוחני שכזה.

אך בראיה הפנימית של תורת החסידות, הרי אדרבה, דווקא מה שנראה בעיניים חיצוניות כחסרון הוא ההוכחה הטובה ביותר לאיכות התפילה, וכדברי רבינו הזקן, שדווקא נפילתם של המחשבות זרות הנופלות באמצע התפילה יותר מאשר בזמנים אחרים, הם ההוכחה הניצחת והטובה ביותר לאיכות התפילה²³, הא כיצד?

הסטרא אחרא נלחמת על מציאותה

משל למה הדבר דומה ליחידת תותחנים העומדת על גבול הלבנון, ומפקדם מורה להם לשגר מספר מסויים של פגזים לעבר אחד מרכסי הרי הלבנון. החיילים מבצעים את הפקודה והתותחים רועמים, אך מהעבר השני אין קול ואין עונה, מצחו של המפקד מתכווץ מעט והוא פונה אל חיילי היחידה, ומבקשם לכוון את התותחים לעבר רכס אחר, ושוב התותחים מפגיזים ומהעבר השני אין תגובה... לאחר נסיונות מספר של התנעת התותחים לכיוונים שונים ומיקודם מחדש, חוטפים פתאום בצד הישראלי מכת אש קשה.

והנה, על אף מצב הסכנה בו החיילים נמצאים, כאשר התותחים מהעבר השני רועמים עליהם באש חיה, ואף אם יש נפגעים - חיוך ננסך על פני החיילים המיוזעים והיגעיים מהעבודה המאומצת בהטענת הפגזים ושיגורם, שהרי תגובה מצד האויב משמעותה

23. תניא לקוטי אמרים פרק כ"ח.

פגיעה, כי כיצד אנו יכולים לדעת אם האויב מתקשה לעמוד ונפגע מפעולתינו, דבר זה נמדד אך ורק ע"י תגובתו הנגדית, ותגובתו הקשה משמעותה פגיעה משמעותית ביותר בכוחו.

ולענייננו, דווקא בגלל שעל ידי התפילה נחלשים כוחות הקליפה וסטרא אחרא והם סופגים מכות אנושות, הם מגיבים על-ידי ריבוי מחשבות זרות המפריעות ליהודי מחד, ומאידך הם מוסיפות בו שמחה בראותו את תגובת הצד שכנגד כהוכחה לכך שהוא (הסטרא אחרא) אכן נפגע קשות.

המחשבות המבלבלות - מבפנים

ומוסיף ומבהיר אדמו"ר הזקן, שמכיוון שאנו בניינים משני כוחות הנלחמים זה עם זה, היצר הטוב והיצר הרע המתאבקים ומנסים להפיל האחד את חברו, על יהודי לדעת שהתגברות הכוח השלילי והרע בתפילה, הוא ההוכחה לתפילתו הטובה של החלק החיובי - היצר הטוב.

אילו היה האדם כלול מנפש אחת שלעיתים מתפללת ולעיתים מחשבת מחשבות זרות, אזי אכן המחשבות זרות היו הוכחה שכעת האדם שקוע בתנועת נפש שלילית, ותפילתו אינה רצויה, אך לאמיתו של דבר אישיותנו מורכבת משתי נפשות, הנפש הבהמית והנפש האלוקית, ודווקא כאשר הנפש האלוקית מצליחה במקצת לנצח ולמשוך את האדם אל תוך התפילה כראוי, מרגיש היצר הרע כי הוא מוכרח להילחם על נפשו, והרי הוא מגביר את נסיונותיו למשוך את האדם לכיוון ההפוך, ו'מבזבז את אוצרותיו' בשביל לנצח.

(לא) תוכל להתעלם

ועוד זאת על האדם לדעת, שכאשר עולות לו מחשבות זרות בשעת התפילה - אל לו להלחם נגד המחשבה זרה ולהאבק נגדה, אלא עליו להתעלם ממנה לחלוטין.

וכמו שממשיל זאת אדמו"ר הזקן מאדם העומד להתפלל, ועומד מולו גוי המפטפט עם היהודי במטרה להפריע את תפילתו, שאז ברור בוודאי שהעיסוק וההתייחסות לגוי בכל צורה שהיא (אף אם כדי לגעור בו וכדומה), משרת באופן מדוייק את כוונותיו של הגוי, והעצה היחידה כאמור לעיל היא התעלמות מוחלטת.

ואם בכל זאת קשה לאדם להמשיך ולהתפלל מפני שהמחשבות טורדות אותו בחזוקה ומפריעות לו, יפנה להקב"ה ויתחנן לו יתברך שירחם עליו כרחם אב על בנים ויצילו מהמים הזידונים, הלא הם המחשבות הזרות הטורדות אותו בתפילתו, וה' בוודאי יעזור לו כי חלק ה' ממש עמו.

ויש להוסיף את מה שכתוב בספרי חסידות אודות מאמר חז"ל "אין עומדין להתפלל אלא מתוך שמחה" שעצם השמחה בשעת התפילה, המתבטאת לעיתים גם בניגון וריקוד הפורצים מתוך תנועה של הרחבת הנפש, מחלישה את עוצמת המחשבות הזרות, ומסייעות לאדם להצליח יותר בכוונת התפילה, כי "עוז וחדווה במקומו", ובמקום שיש שמחה שורה הקדושה, ומסתלקת הסטרא אחרא שענינה עצבות וכו'.

פרק ה' לעורר השמחה

שמחה השייכת בכל אדם

לצד זהירותו של האדם שלא ליפול בעצבות משום סיבה שהיא, צריך האדם להשתדל לעורר בעצמו את השמחה, ולעשות כל שביכולתו להיות בשמחה בכל עת ובכל שעה. לתכלית זו דרכים רבות, וכדרכה של תורת החב"ד - תלויות הן בהתבוננות.

כאשר ישים האדם אל ליבו את טובו וחסדו הגדול של הקב"ה המחיה ומהווה את העולמות בכל רגע מחדש, הכי כל אדם באשר הוא אדם - הן יהודי והן שאינו יהודי - יש לו להיות בשמחה בכל עת ובכל רגע מצד זה שהקב"ה מחיה ומיטיב עימו בכל רגע ורגע וכנוסח ברכת המזון: "הזן את העולם כולו בטובו בחן ובחסד וברחמים", הבנה המביאה מייד לידי המסקנה בהמשך נוסח הברכה, שאם כך אזי בוודאי הכל טוב ולא חסר לנו מאומה, "ובטובו הגדול עימנו תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד".

ויתירה מזו, הרי "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו", וכל הברואים שבעולם נבראו למען תכלית מסויימת, ומצד זה, גם מי שאינו יהודי יכול להתבונן בכך שיש לו שליחות מהקב"ה לבצע בעולם הזה, ואין לך שמחה גדולה יותר מכך שמלך מלכי המלכים הקב"ה מצווה את היצור הפחות ביותר בבריאה (וכמאמר חז"ל - "יתוש קדמך") ומנחה אותו בשליחותו בעולם-הזה לבנות דירה לו יתברך.

ועל דרך משל ממלך רם ונישא העובר במרכבתו ברחוב העיר, ופותח את חלון המרכבה ומבקש מאדם פשוט להרים טבעת שנפלה ממרכבת המלך ולהשיבה אל ידי המלך, הרי אם יש לאדם אפילו הכרה קלושה בגדולת המלך, יהיה זה האירוע הכי משמח של האיש הפשוט בכל ימי חייו, הזכות שהיתה לו למלא את רצון המלך, שבאמצעותה נוצר קשר אישי בינו לבין המלך, וכל שכן וקל וחומר כאשר זוכה האדם לשרת את מלך מלכי המלכים הקב"ה, שגדולתו נעלית לאין קץ, וריחוק הערך בין האדם ובין הבורא ברוך הוא - הוא בלא שום השוואה, ואף על פי כן זוכה הוא למלא את רצון המלך, צריך הדבר למלא אותו בשמחה עצומה.

(אמנם יש הבדל גדול בין עשית הדירה להקב"ה על ידי מי שאינו יהודי לבין העשיה על ידי יהודי, שהרי האינו יהודי יכול לעסוק רק בהכנת הדירה, לבנות את הבית שיהיה בתכלית האיכות החן והנוי, לרהט אותו בפאר ולשכלל אותו בכל מיני יופי והידור, אך

להביא את המלך אל תוך הדירה - זה כבר לא שייך אליו... כך בנמשל, הגוי תפקידו לקיים שבע מצוות בני נח שכללות מטרתם היא להפוך את העולם הזה שנראה כג'ונגל לגן יפה של הקב"ה, אך לגלות ולהביא את מלך מלכי המלכים הקב"ה אל תוך הגן, המשכת האור הסובב כל עלמין לתוך מציאות עולם הזה ועד לגילוי עצמותו ומהותו כאן בעולם, זה רק ביכולתו של היהודי, וזאת עקב היותו חלק אלוהי ממעל ממש המושרש בעצמותו יתברך, ומכיוון שהוא חד עם עצמותו יתברך, לכן הוא יכול למשוך ולגלות את עצמותו יתברך על ידי מצוות ומעשים טובים כאן בעולם הזה הגשמי).

שליחות זו מוטלת על כל אדם באשר הוא אדם גם אם הוא אינו יהודי, כמו שמוכח מהסיפור של רבותינו נשיאינו²⁴ על אדמו"ר הזקן ביושבו בבית הסוהר, שכאשר הפקיד שאל אותו מה משמעות המילה "איכה", וכי הקב"ה אינו יודע היכן נמצא אדם הראשון, השיב לו אדמו"ר הזקן ששאלה זו נצחית היא ושייכת לכל אחד ואחד, שהקב"ה פונה לכל אדם באשר הוא ושואלו: כך וכך שנים אתה בעולם הזה, מה אתה עושה וכיצד אתה ממלא את שליחותך בעלמא דין? ורבינו נקב בשנות חייו של הפקיד כבדרך דוגמא באומרו הקב"ה שואל אדם זה איפה הוא אוהו במילוי שליחותו של בורא עולם בעלמא דין.

סיפור זה ממחיש את העובדה שלכל אדם יש שליחות מאת הבורא ברוך הוא, ולא זו בלבד שיש לו שליחות, אלא עוד זאת שלקב"ה בעצמו אכפת מביצוע השליחות, ומתעניין כיצד ממלא האדם את שליחותו.

התבוננות זו מביאה כל אדם לשמחה עצומה מהקשר העמוק והנפלא שבינו לבין הקב"ה, הן מלמטה למעלה - הזכות למלא את רצון המלך ולהתחבר אליו, והן מלמעלה למטה - השמחה בכך שהקב"ה מתעניין בכל אדם במצבו ובקיום שליחותו בעולם הזה.

דבר זה שכל אדם צריך להיות בשמחה מוכח גם מסיפור מעשה יוסף הצדיק אשר בהיותו בבית האסורים שואל הוא את שר המשקים ושר האופים "מדוע פניכם רעים היום" שאחד המסרים מסיפור זה שיוסף הצדיק שהוא "המשביר בר לכל עם הארץ" שואל את האיני יהודי מדוע הוא לא שמח שהרי מעצם היותו יציר כפיו של הקב"ה ועם שליחות אלוהית בעוה"ז, צריך הוא להיות בשמחה ובטוב לבב בכל רגע גם בבית הסוהר²⁵.

שמחתו של היהודי

בנוסף לשמחתו של כל אדם באשר הוא אדם, שמחה הנדרשת מכל האנושות, ליהודי יש שמחה נוספת הנובעת מכך שיש בו נשמה אלוהית, חלק אלוהי ממעל ממש, מעצם היותו יהודי!

בשונה מגוי שהוא בחינת נברא, מציאות נפרדת ממצייאות הבורא שרק מתקיים וחי

24. ראה שיחת י"ט כסלו תשח"י בתחילתה, וש"נ.

25. ראה שיחת שבת פרשת מקץ תשל"ד.

מאורו וזיוו של הבורא ית', הרי היהודי - מצד היותו חלק אלוקה ממעל ממש - יש בו בחינת בורא, והוא חד עם עצמותו ית', בחינת בורא ממש.

זוהי הסיבה שכל יהודי נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית, וביכולתו לחדש בבריאה ואף לפעול שינוי בתוכניות של הקב"ה בבריאת העולם. פסקי דיניו של יהודי בעולם הזה, הם פסקי דין שהקב"ה מחוייב כביכול אליהם (כדמוכח מהדין שבתולי' חוזרין, ואכמ"ל)²⁶.

ומהות זו שכל יהודי הוא חלק אלוקה ממעל ממש נמצאת בשלימות גם אצל יהודי שלא שומר תורה ומצוות בגלוי לעת עתה, וקדושתו העצמית זהה למציאות אצל יהודים שומרי תורה ומצוות בשלימות (רק שחסר אצלו הגילוי של קדושת הנשמה, וגילוי זה נפעל על ידי קיום תורה ומצוות המגלים את אור הנשמה בגוף ובנפש הבהמית)²⁷.

והנה, כל יהודי, בעצם ידיעתו מהי מעלתו, הרי הוא נמצא בשמחה גדולה, מכך שהוא זוכה להיות בכל רגע נתון שותף פוטנציאלי להשלמת הכוונה האלוקית. כי על ידי שהוא מחליט לקיים מצוה, הוא ממשיך אור אלוקי מבחינת סובב כל עלמין, שבשורשו הוא האור שלפני הצמצום הראשון, ומגלה אותו בתוך מציאות העולם והגבול. ובאם זה מלווה בניסיונות ובהתגברות על העלם והסתר העולם, הוא ממשיך אור חדש שלמעלה גם מהאור שהיה ממלא את מקום החלל.

יהודי - שם הוי'

שונותו של היהודי משאר הנבראין, רמוזה גם בשמו אשר נקרא בלשון הקודש, כידוע החילוק בין לשון הקודש ללשונות האומות, שבעוד ושאר שבעים הלשונות הינן שפות 'הסכמיות', הרי בלשון הקודש האותיות המרכיבות את המילה הינם ה'צינורות' דרכם נמשכת החיות המהווה ומקיימת את הנברא, ובשל כך בלשון הקודש תוכנו הפנימי של כל דבר רמוז בשמו.

וכך הוא גם בתיבת "יהודי", המורכבת מהאותיות י,ה,ו. ובאם נקח את היו"ד המופיעה אחר האות דל"ת, ונשנה את מיקומה באמצעות חיבורה לאות דל"ת שלפניה, ירכיבו האותיות יחד את הצירוף י.ה.ו.ה.²⁸

בעוד ששאר הבריאה מקורה משם אלקים, הרי שיהודי מקורו משם הוי"ה שמעל מציאות הגבול והטבע, ודבר זה משתקף בכל שלושת הפירושים של שם הוי"ה:

א. הוי"ה מלשון היה הווה ויהיה כאחד - יהודי הוא מעל גדרי הזמן והמקום.

ב. הוי"ה מלשון מהווה - יהודי הוא חד עם עצמותו ית' המהווה את הבריאה כולה.

26. ראה הנסמן בשיחת ש"פ בשלח תשט"ו.

27. ויש להוסיף, שגם גופו ונפשו הבהמית של יהודי קדושים בקדושה עצמית, ולא רק נשמתו האלוקית. אלא שבלי קיום התורה והמצוות חסר את הגילוי, אבל לא את העצם.

28. ראה שיחת ש"פ ויקרא ה'תשמ"ט, התוועדויות ח"ב ע' 419 (מוגה).

ג. בשם הוי"ה מרומזים עשר הספירות שהם שורשי הבריאה כולה (י' - חכמה. ה' - בינה. ו' - ששת המדות. ה' אחרונה - מלכות) - כל יהודי ויהודי מעם ישראל כולל בתוכו את הבריאה כולה, וכהפסוק הידוע "את העולם נתן בליבם", שכל העולם כולו נמצא בלב ובפנימיות ובנשמתו של כל יהודי.

מכח זה, כל שינוי התנהגותי שיהודי מחולל בתוך גופו ונשמתו, יוצר שינוי בכל הבריאה כולה, הן לטוב והן למוטב. כי היות שמקור הבריאה חיותה ושורשה נמצא בלב של כל יהודי ויהודי, והבריאה כולה היא אור המתפשט מעצמות נשמתו של כל יהודי, לכן שינוי ביהודי הוא שינוי בכל הבריאה כולה.

השמחה בקיום המצוות

ידוע פירוש האריז"ל על הפסוק "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה", שעונשי התורה מופיעים חס-ושלום כשמקיימים את התורה ומצוות ללא שמחה.

מהי השמחה הנדרשת מיהודי בעת קיום המצוות?

מבאר בזה אדמו"ר הזקן²⁹ ששמחתו של יהודי היא בכך שע"י כל מצוה נעשה חד עם עצמותו יתברך שלמעלה מכל הגילויים והאורות שישנם בגן עדן התחתון והעליון, ואף אם הנשמה נמצאת אלפי שנים בגן עדן ומתעלה מדרגה לדרגה בעילוי רב, כל העילויים כולם אינם יכולים להשתוות אפילו למצוה אחת שמקיים יהודי בעולם הזה כנשמה בגוף דווקא.

ומוסיף ומרחיב בזה אדמו"ר ה'צמח צדק³⁰, שאילו יחיה האדם אלף שנה בעולם הזה בתענוגות אין סוף גשמיים וחומריים, אין זה שווה לשעה אחת תענוג בגן עדן התחתון, וכמאמר חז"ל בפרקי אבות "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חיי העולם הזה", ואף על פי כן אמרו חז"ל ש"יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא", וכידוע שבתביבת "יפה שעה אחת" אין הכוונה מלשון זמן, אלא מלשון תנועה, וכפירוש הכתוב בפסוק "ואל קין ואל מנחתו לא שעה".

ושני מאמרי חז"ל אלו תלויים אחד בשני: על יהודי לדעת את גודל מעלת התענוגים הרוחניים בגן-עדן, ויחד עם זאת יש לזכור שכל הדרגות של התענוג בגן עדן קשורות עם הבנה והשגה אלוקית, וכל תענוג הקשור עם הבנה שכלית הוא תענוג גבולי, כי המושג הוא מוגבל, ובהשגת המשיג את המושג נוצר התענוג אצל המשיג.

אם כן, כיון שהנשמות האלקיות המשיגות בגן עדן את ההשגות האלקיות - הם נבראות בעלות גבול, המטפסות בכל יום בהשגתן באלוקות מדרגה לדרגה, וכללות כל הדרגות הוא אור הממלא, שהינו מוגבל כידוע. נמצא שכל העליות בגן עדן הן התעלות בגבול גופא מדרגה לדרגה. וזהו סוד הפסוק "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב

29. לקוטי תורה פרשת במדבר, מאמר ד"ה "וידבר ה' אל משה".

30. דרך מצוותיך, מצוות פרו ורבו.

כל", כל - בגימטריה חמישים, אלו הם נו"ן שערי בינה שהם שורש כל ההשגות בגן-עדן, וכשיהודי בשמחה מכך שהוא מקיים מצווה בעולם הזה, הוא יותר נעלה אפילו "מרב כל", היינו מכל נו"ן שערי בינה שהם כללות הגילויים הנמצאים בגן-עדן.

לעומת זאת בקיום המצוות בעולם הזה, הרי בכל מצוה ישנו את מצוה המצוה, והמצוה פועלת צוותא וחיבור בין יהודי לבין העצמות ממש, ולגבי העצמות - כל הגילויים שבגן עדן הם כאין וכאפס ובטלים במציאות ממש.

וכהסיפור הידוע אודות הרה"צ ר' מנחם מענדל מזויטבסק, שפעם בא אליו יהודי שלעת זקנתו בדק את התפילין ומצאן שהיו פסולות מגיל בר מצוה, ובכה בכי תמרורים... אמר לו הצדיק: במקומך הייתי שמח בשמחה גדולה, כי מעכשיו לפחות תוכל להניח תפילין, ואפילו פעם אחת של הנחת תפילין - כדאי בשביל זה שהנשמה תרד לעולם.

וכאמור לעיל, מצוה אחת בעולם הזה - היא מעל לכל ההשגות וכל הגילויים שישנם בגן-עדן.

השמחה ביציאה ממאסר הגוף

סוג נוסף של שמחה הנובעת מקיום המצוות, נובעת מהגאולה שיש לנשמה בצאתה ממאסר הגוף בכל מצווה נוספת שמקיימת, ובלשונו הזהב של אדמו"ר הזקן בספר התניא³¹: "וזאת תהיה עבודתו כל ימיו בשמחה רבה, היא שמחת הנפש בצאתה מהגוף המתועב ושבה אל בית אביה כנעוריה בשעת התורה והעבודה. וכמאמר רז"ל להיות כל ימיו בתשובה. ואין לך שמחה גדולה כצאת מהגלות והשביה, כמשל בן מלך שהיה בשביה וטוחן בבית האסורים ומנוול באשפה ויצא לחופשי אל בית אביו המלך".

ופירוש הדברים הוא, שהנשמה האלוקית ירדה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, והתלבשה בגוף גשמי וחומרי המחשיך ומסתיר ומעלים עליה, והימצאותה בו היא כעין גלות ומאסר עבור הנשמה, ובכל מצוה ומצווה שהאדם מקיים, הרי בן המלך (הנשמה האלוקית) משתחרר יותר ויותר מה'מאסר' בכבלי החומר והגוף, ונמצא שבכל מצווה ומצווה כביכול שבה הנשמה אל בית אביה כנעוריה אל אביה המלך.

ואף על פי שבקיום מצווה אחת עדיין "הגוף עומד בשיקוצו ותיעובו וכמו שכתוב בזוהר דנקרא משכא דחוויה (עור הנחש), כי מהותה ועצמותה של הנפש הבהמית לא נהפך לטוב ליכלל בקדושה, מכל מקום, תיקר נפשו בעיניו לשמוח בשמחתה יותר מהגוף הנבזה שלא לערב ולבלבל שמחת הנפש בעיצבון הגוף", דאף שבקיום מצווה אחת עדיין נותר הגוף גס ומגושם ונמשך לכל התאוות, ולכאורה כיצד ניתן לשמוח במציאות כל כך שלילית, אומר על כך אדמו"ר הזקן שאין לערב את שמחת הנפש בעיצבון הגוף, יש לשמוח בכל מצווה ואין זו סתירה למרירות שאדם חש ממצבו הגס שמצד הגוף.

השמחה מביור התחתון דווקא

יתירה מזו, יאמר האדם לעצמו: הן אמת שאני גס ומגושם, אך אני לא עשיתי את עצמי, הקב"ה ברא אותי כזה ולמה עשה ה' כזאת? והוריד את נשמת האלוהית לתוך גופי הגשמי? ואמר לי לקיים תורה ומצוות עם הגוף הגס והמגושם? אין זה כי אם ירידה זו צורך עלייה, להעלות לה' את כל הנפש החיונית והבהמית שמקליפת נוגה וכל לבושיה על ידי שאלביש את לבושי הנפש במעשה, דיבור ומחשבת התורה.

והתוצאה של התבוננות זו, שככל שהאדם גס יותר ומגושם יותר ונמשך יותר לתאוות העולם ואף על פי כן מתגבר על עצמו ומקיים את רצון השם, הרי אדרבה מתווספת בו השמחה, שהרי "נתאוהו הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים", וככל שהתחתון גס וחומרי יותר, שמחת הקב"ה בהתגלותו בגוף הזה על ידי מעשה המצוות גבוה יותר, ועל האדם לשמוח בשמחתו של הקב"ה, כמו שכתוב "ישמח ישראל בעושיו, פירוש, שכל מי שהוא מזרע ישראל יש לו לשמוח בשמחת ה' אשר שש ושמח בדירתו בתחתונים".

ובפרק ל"ג מוסיף אדמו"ר הזקן התבוננות נוספת בעניין השמחה שיש לאדם בעת קיומו מצווה, כי בכל מצווה ומצווה שוכן הקב"ה בתוך גופו של האדם, ובלשונו הזהב: "והנה כמה גדולה שמחת הדיוט ושפל אנשים בהתקרבותו למלך בשר ודם המתאכסן ודר עימו בביתו, וקל וחומר לאין קץ לקרבת ודירת מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וכדכתיב כי מי הוא זה אשר ערב ליבו לגשת אליי נאום ה'. ועל זה תקנו ליתן שבח והודיה לשמו יתברך בכל בוקר ולומר אשרינו מה טוב חלקינו וכו' ומה יפה ירושתינו, כלומר כמו שאדם שש ושמח בירושה שנפלה לו הון עתק שלא עמל בו, כן ויותר מכן לאין קץ יש לנו לשמוח על ירושתינו... וזוהי דירתו בתחתונים... הרי בכח וחיות נפשו בשמחה רבה זו תתעלה נפשו למעלה מעלה על כל המונעים קיום תורה ומצוות מבית ומחוץ".

שמחתו של חסיד

והנה נוסף על כל האמור בשמחתו של הנברא בכלל, ושמחתו של יהודי בפרט, ושמחתו של יהודי שומר תורה ומצוות בפרטי פרטיות, נוספת על כך שמחתו יהודי הלומד את תורת החסידות וקשור לרבותינו נשיאינו והולך בדרכי החסידות.

ובכדי לבאר גודל מעלת שמחה זו, יש להקדים תחילה ביאור בעניין הבחירה החופשית שניתנה לאדם דווקא ולא לדומם הצומח והחי, כי בהיות שהאדם הוא נזר הבריאה, שנברא בדמות של מעלה כמו שכתוב "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" - ואף שמו נקרא 'אדם' מלשון אדמה לעליון - יש בו את עניין הבחירה החופשית, כי הבחירה האמיתית והאבסולוטית קיימת אך ורק בעצמותו יתברך, שהרי כל הדרגות והגילויים בעולמות העליונים משתלשלים ומושפעים מדרגות עליונות שלמעלה מהן, וכדוגמת חסד דיצירה שכל שינוי בו מתחולל ע"י שינוי בשורשו שהוא חסד דבריאה, וכך כל ספירה מושפעת מספירה עליונה שלמעלה הימנה, ונמצא אם כן שהבחירה האמיתית היא רק בעצמותו יתברך מקור המציאות וההוויה,

שהוא קדמון לכל הנבראים, ומכח היות היהודי חלק אלוקה ממעל ממש וחד עם עצמותו יתברך, משתלשל מזה שדווקא ביהודי יש את כח הבחירה האמיתי, ושאר מציאות הנבראים בכל העולמות הרוחניים והגשמיים מושפעת מפעולותיו של היהודי בעל הבחירה (כאמור לעיל).

והנה בתוך עם ישראל גופא, כל מי שעוסק בלימוד תורה החסידות, נמנה על תלמידי תומכי תמימים ומקושר לרבותינו נשיאינו, עניין הבחירה החופשית שבו היא ביתר גילוי ביתר שאת וביתר עוז.

באחד מהמכתבים המופלאים של הרבי מלך המשיח שליט"א³² כותב הרבי שאילו התפתחות מוסדות חב"ד היתה תלויה בכאלו שאינם חסידי חב"ד, התפתחותם היתה מהירה לאין ערוך יותר מאשר במציאות הנוכחית שפיתוח המוסדות נתון בידיהם של חסידי חב"ד... וזאת מכיוון שעקב היותם חסידי חב"ד יש בהם את עניין הבחירה החופשית המנוצלת לעיתים לצד היפך הטוב וגורמים לעיכוב בהתפתחות המוסדות נגד רצון רבותינו נשיאנו, ולאידך, אלו שאינם חסידי חב"ד בגלוי, יש בהם פחות בגלוי את ענין הבחירה ובמילא כוונותיהם ורצונותיהם של רבותינו נשיאינו נפעלים דרכם במהירות רבה יותר, כי אינם יכולים כל כך להתנגד לרצון העליון.

בהנהגת החסיד תלוי העולם כולו

ואם התבאר לעיל שכל מציאות הבריאה כלולה ותלויה בליבו של כל יהודי ובהנהגתו האישית ("את העולם נתן בליבם"), הרי על אחת כמה וכמה וביתר כפליים לאין קץ כך הוא בהשפעת אנ"ש חסידי חב"ד על כל הבריאה, ובתוך חסידי חב"ד גופא להנהגת התמימים והשלוחים בפרט יש השפעה רבה יותר, וכדברי אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע: "ההנהגה בזאל בליובאוויטש נוגעת להנהגת העולם כולו"³³.

וכפי שביאר הרבי מלך המשיח שליט"א בשיחת שבת פרשת תולדות תש"נ, שהסיבה לכך שהמעצמות העולמיות מתאחדות, הרי זו תוצאה מכינוס השלוחים העולמי (שכאשר השלוחים העומדים בראש סדר ההשתלשלות ובעלי בחירה חופשית אמיתית יוצרים הרמוניה ואחדות ביניהם, משתלשלת מכך אחדות בבריאה כולה היונקת מהם, ומכח התאחדות השלוחים נוצרת אחדות בין המעצמות).

וכידוע הכרזת כ"ק אדמו"ר הרי"צ שבדורנו כל אחד מאנשי הדור הוא שליח, אך בפרטיות שורשם של השלוחים הם התמימים, וכדברי אדמו"ר הרש"ב דלעיל שהנהגה בזאל בליובאוויטש נוגעת לכל העולם כולו. וידיעה זו, מלבד גודל האחריות שהיא מטילה על כל אחד ואחד מאיתנו, בידוענו עד כמה כל תנועה בנפש נוגעת ומשפיעה על כל תכלית

32. אגרות קודש חלק ט', מכתב לרב סרברנסקי מאוסטרליה.

33. נרשם בקובץ 'ואס געדיינקסטו' עמוד 36 מר' ז"ט.

כוונת הבריאה, הרי היא גם מרוממת אותנו לתנועת שמחה עצומה על ה"אשרינו מה טוב חלקינו" שאנו יהודים, "ומה נעים גורלנו" שאנו חסידים, "ומה יפה ירושתנו" שאנו חסידי חב"ד.

אכן, "ירושתינו" כי היא איננה באה ע"י מעשינו ועבודתינו, רבותינו נשיאנו הם שבחרו את נשמותינו לעמוד בחוד החנית של הרבצת התורה, חיזוק הדת והבאת הגאולה האמיתית והשלימה, הם אלו שהעלונו למעלת קודש העליון שדרכינו יושפע אור וגילוי אלוקות לעולם. ודווקא הנהגתנו היא זו שתפעל שינוי בהנהגת כל הבריאה כולה, ועד לשינוי הכי העיקרי והכי ניצחי שתבטל המחלוקת והפירוד ותתגלה האחדות האלוקית בשלימות בכל פרטי הבריאה כולה, בגאולה השלימה תיכף ומיד.

פרק ו' לבושי השמחה

הציווי אינו על דברים שבלב

בכל האמור ומתבאר בפרקים דלעיל, עיקר הדגש היה על חשיבות השמחה ועל עבודת ההתבוננות בדברים המונעים את העצב מחד ומביאים לשמחה מאידך, וזאת בהתאם לכללות שיטת חב"ד, שעבודת השם צריכה להיות באופן פנימי, דבר הבא על ידי התבוננות דווקא.

והנה בעבודת השמחה מצינו חידוש גדול, שרבותינו נשיאינו תלו זאת לא רק בעבודת הלב והמה, כי אם גם בלבושים:

באגרות קודש מצינו מענה של כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק³⁴ לאחד מקרובי משפחתו שביקש ברכה שלא יסבול ממורך לב (התקף חרדה), והוסיף במכתבו אי אלו פרטים שחושש שמא ואולי עלולים להתרחש וכו', וביקש את ברכתו הקדושה של הרבי הצמח צדק שיקויים בו הפסוק "שמח נפש עבדך".

הרבי הצמח צדק השיב לו במכתב ארוך ונפלא במאוד, המבאר כיצד עניין השמחה והביטחון בה' תלוי רבות בלבושי הנפש של האדם, מחשבה דיבור ומעשה.

ומבאר הרבי ה'צמח צדק, שגם אדם שפוחד מאוד ונמצא בחרדה גדולה או שהוא בעצבות ומרה שחורה, הנה אם יכריח את לבוש המחשבה לחשוב בעניינים אחרים שלא קשורים לפחד או למרה שחורה, וכל שכן וקל וחומר באם יעסיקם בדברי תורה עליהם נאמר "פקודי ה' ישרים משמחי לב", וכן גם בלבוש הדיבור לא ידבר מאומה בעניין הפחד או ענייני המרה שחורה בהם שרויה נפשו, ובגופו הגשמי יעשה תנועות של שמחה כאדם שמח, הרי מחשבותיו דיבוריו ומעשיו יגרמו למורך הלב או למרה שחורה לאט לאט להעלם מליבו.

ומביא לזה ראייה מדינית יציאה למלחמה שנאמר בהם הדין "אל ירך לבבכם אל תיראו אל תחפזו ואל תערצו", ושואל על כך אדמו"ר הצמח צדק, הלא אחד מכללי מצוות התורה שהתורה איננה מצווה על דברים שבלב, וכיצד התורה אומרת ומצווה "אל תיראו"? וכי

מה יעשה אדם שליבו דואג בקרבו מאימת המלחמה?

ומבאר הרבי הצמח צדק שלכתחילה ציווי התורה הוא על לבושי הנפש בלבד, שבשעת מלחמה לא יחשוב ולא יהרהר אודות פחד, ויסיד דעתו וישען על מקוה ישראל כדברי הרמב"ם, ואם חושב על עוצמת חיילי האויב, גבורתם ויכולותיהם - בזה הוא עובר על הציווי 'אל תיראו', ועל דרך זה בדיבורו שלא ידבר דיבורי פחד, ובתנועות גופו שלא יראה תנועות חיצוניות של פחד ויראה.

ואכן, כאשר אדם יימנע מהביטוי החיצוני של היראה בלבושי הנפש, אכן יקויים בו "אל תיראו" כפשוטו גם בלב פנימה.

מעלת הלבושים

הרבי מלך המשיח שליט"א מוסיף ומבאר³⁵ את הטעם הפנימי לכך שציווי התורה הוא על לבושי הנפש דווקא, והסיבה לכך שקל יותר לאדם לשלוט על לבושי הנפש יותר מאשר על כוחות הנפש (היינו שקל יותר לאדם להשתדל לא לחשוב על פחד מאשר לא לפחד), הוא מפני שלקב"ה יותר חשובה העבודה בלבושי הנפש מאשר בכוחות הנפש, ומפני שזה חשוב יותר הרי זה בא בנקל יותר, וכפי הידוע שהקב"ה קבע סדר בעולמו שכל הנחוץ יותר לאדם לצורך עצם קיומו בנקל יותר להשיגו³⁶, ולכן מכיוון שלתכלית כוונת הבריאה נוגע יותר העבודה בלבושי הנפש הרי זה בא בנקל יותר.

ובמקום אחר מבאר הרבי³⁷ פרט נוסף, שמכיוון ששורש הלבושים גבוה יותר משורש הפנימיות (כי הלבושים שורשם במקיף), לכן על ידי שינוי הלבושים הרי זה משנה גם את המהות הפנימית.

וכמו איש אכזר בטבעו, באם יכפה את עצמו לעשות מעשי חסד ויכפול זאת ריבוי פעמים, הרי על ידי זה ישתנה טבעו מאכזריות לרחמים, כיון ששורש הלבושים נעלה יותר מהכוחות הפנימיים ועל כן יש ביכולתם לשנות גם את המהות הפנימית, וכן הסכל והשוטה, על ידי שיחזור דברי חכמה בריבוי, ישתנה שכלו לטובה.

וכן גם בעניין השמחה: על ידי השמחה בלבושי הנפש, לחשוב אודות דברים שמחים ובענייני ביטחון בה', ולדבר אודות עניינים שמחים (וליהימנע עד הקצה האחרון מדיבורי מרה שחורה), ולעשות בגופו תנועות של שמחה, על ידי זה תשכון השמחה גם בלב, כי

35. במאמר ד"ה וישלח יהושע, ספר המאמרים מלוקט ח"ב.

36. שהאוויר שנצרך בכל רגע, נמצא בכל מקום ואין צורך להתאמץ להשיגו, והמים שנצרכים פחות, דרוש לאדם מאמץ מסויים להשיגם, אך כיון שאדם לא יכול להתקיים בלעדיהם זמן רב, הם נמצאים בריבוי והמאמץ שנצרך עבורם הוא מועט, ולעומת זאת האוכל דרוש מאמץ רב יותר, ולבושים דורשים מאמץ וממון רב יותר, וכדי להשיג לעצמו בית דירה נדרש האדם להתאמץ עוד יותר וכו', וכמו שהוא בגשמיות כן הוא ברוחניות.

37. במאמר ד"ה ולא יכנף עוד מוריך תשכ"א.

הלבושים מייפים ומשנים גם את הפנימיות.

ועל כן, אף אם האדם מרגיש שמצד תכונות נפשו ומאוד סיבות אחרות קשה לו מאוד לא להיות במצב של מורך לב ומרה שחורה חס-ושלום, יחליט על שינוי לבושי הנפש, וכלשון הידוע "טראכט גוט וועט זיין גוט", והדגש הוא על המחשבה דווקא ולא על הרגש הלב, ודווקא המחשבה החיובית באופן של ביטחון, תיצור גם רגש מוחשי של ביטחון בנפש האדם.

להראות תנועות של שמחה

במכתב האמור של הרבי הצמח צדק לשאר בשרו, מספר הרבי שבמוצאי שבת קודש פרשת שמות כ"ד טבת תקע"ג, היה נוכח בחדרו הקדוש של סבו רבינו הזקן. המצב הרפואי היה בכי-רע, ואדמו"ר הצמח צדק נעמד להתפלל תפילת ערבית שלפני יציאת נשמתו של אדמו"ר הזקן, ועקב המצב האיום והנורא - התפלל תפילת ערבית בניגון של מרה שחורה. אדמו"ר הזקן המתין עד שיסיים את תפילתו, ואז קרא לו ואמר בשם רבו הרב המגיד ממעזריטש:

כתוב ביחזקאל "כְּמִרְאָה אָדָם עָלָיו מְלִמְעָה", ה'מראה' הוא גם מלשון מְרָאָה (שפיגעל), שכמו שאדם מראה מלמטה כך מראים לו מלמעלה, וכשהאדם למטה נמצא בתנועת שמחה ובפנים מחייכות (גם אם זה רק בלבושי הנפש ולא במהותה) כך משתקפים ונמשכים אליו הגילויים מלמעלה.

ובלשונו הזהב: "להראות בעצמו תנועות משמחות כאילו הוא מלא שמחה בלבו, אף על פי שאין בלבו כן בשעת מעשה, וסופו להיות כן. והטעם בזה הוא כי לפי המעשים והפעולות אשר האדם עושה נקבע אחר כך בלבבו".

פרק ז' השמחה כהכנה לגאולה

ינסו ויווכחו!

לאחר הסתלקות הרבנית הצדקנית מרת חיה מושקא נ"ע, התבטא הרבי מלך המשיח שליט"א בכמה הזדמנויות שנכנסנו לתקופה חדשה במוכנות העולם לקבלת פני משיח צדקנו³⁸. תקופה חדשה זו נותנת את אותותיה בסגנון השיחות שהחל מאז, וכן בפעולות של "המעשה הוא העיקר" אותן החל הרבי לתבוע מכל אחד ואחד מאיתנו.

הדבר המרכזי המאפיין בשיחות שנים אלו הוא שהרבי מטיל על החסידים עבודה חדשה שמהותה וגדרה היא שחסידיים צריכים להתחיל לחיות היום באופן המתאים לימות המשיח, על כל אחד ואחד לצייר לעצמו לפני כל פעולה שעושה כיצד מתאים שפעולה זו תיעשה לאחרי ביאת המשיח, ולהשתדל לעשותה היום ברמה המקסימלית באופן המתקרב ביותר לעשיית מצווה זו לעתיד לבוא.

ובפרטיות בנוגע לענין השמחה, דורש הרבי בשיחת פרשת כי תצא תשמ"ח שיש לצאת בקריאה ליהודים בכל העולם להוסיף בשמחה, ועל ידי השמחה להביא את הגאולה האמיתית והשלימה. ומוסיף הרבי ומדגיש שכדי להביא את הגאולה יש לשמוח באופן שונה לחלוטין מדרגת ואופן השמחה בה נהגו יהודים במשך דורות רבים.

בעוד שבדורות עברו, הדגש היה על קיום המצוות שתיעשנה בשמחה (המצווה היא המרכז ושהשמחה היא כדבר נוסף ונלווה אל המצווה עצמה), בימינו אלו ובתקופתנו זו, צריכה להיות השמחה לא רק כדבר המתלווה למעשה המצוות וכדומה, אלא "שמחה בטהרתה", כלומר שמחה שמשמעותה ותוכנה היחיד הוא עצם השמחה, ללא שום הרכבה כלל יחד עם ענין אחר, היות וכעת צריכה להיות השמחה כערך עליון בפני עצמו, ודווקא שמחה תקרב ותמהר ותזרז את הגאולה, ובאם ינהגו כך בוודאי תבוא הגאולה.

ובנוגע לענין זה הוסיף הרבי ביטוי פלאי ונדיר ביותר: "ואדרבה ינסו ויווכחו!"

ביטוי זה לא נאמר מעולם על אף מבצע שהרבי פונה איתו לכל עם ישראל, עם הבטחה כל כך ברורה שזה יביא את משיח...

38. לאמיתו של דבר התנוצצות תקופה חדשה זו החלה לאחר נצחון משפט הספרים, שנה קודם לכן, ה' טבת תשמ"ז "עמדו הכן כולכם לבנין בית המקדש השלישי" ואכמ"ל.

כוחות מיוחדים לשמחה מיוחדת

לכאורה נשאלת השאלה, אם אכן אפשר להביא את משיח על ידי ההוספה בשמחה, כיצד ייתכן שבמשך דורות כה רבים לא חשבו להביא את משיח באופן זה? והרי אנו יודעים שכמה וכמה מגדולי ישראל מסרו את נפשם בפועל ממש כדי להביא את האולה, ונקטו לצורך כך בתחבולות שונות והעלו על נס ענינים שונים שבכוחם להביא את הגאולה, ואם כוחה של השמחה רב כל כך עד שהיא יכולה לפעול בוודאות את ביאת משיח, מדוע אף אחד מגדולי ישראל בדורות עברו לא פנה ודרש מכלל ישראל - בואו ונפעל את הגאולה על ידי שמחה?

מבאר על כך הרבי: מכיוון שדורנו הוא הוא דור הגאולה, ומשמים נקבע שדווקא בדורנו זה יתגלה מלך המשיח ויגאל את עם ישראל (אלא שהוא מתעכב בדור זה גופא מסיבות בלתי מובנות), נותנים לנו בדורנו כח מיוחד שלא היה קיים בדורות קודמים, ובעניין השמחה ישנם ליהודי כוחות להתעלות לדרגות שמחה שאכן בדורות קודמים לא היתה אפשרות להגיע אליהם, "שמחה בטהרה", כי מכיוון שהגיע עת הגאולה ואי אפשר לעכבה כלל, ניתנים כוחות מיוחדים מלמעלה להתרוממות כל יהודי לשמחה בדרגות שלא היו עד כעת בהיסטוריה כולה.

ילכו מחיל אל חיל

בשבת שלאחר מכן, שבת פרשת תבוא כ"א אלול, מוסיף הרבי ודורש שבעניין השמחה בטהרה גופא צריך להיות העניין דמעלין בקודש, ותמיד צריכה להיות התווספות ועלייה גדולה יותר בשמחה דרגה אחר דרגה. ואפילו אם ברגע זה השמחה היתה בשלימותה, צריך ברגע שלאחרי זה להוסיף בשמחה נעלית יותר.

ובחלק שלא נכלל בשיחה המוגהת, אומר הרבי שבשעה שאדם עושה חשבון נפש על כל המאורעות שחלפו עליו בשנה החולפת, ורואה הוא שהחשבון מביאו לידי מרה שחורה, עליו לדעת שהחשבון מוטעה, היות ואם יעשה את החשבון באופן אובייקטיבי יוכח לראות שהדברים החיוביים להם זכה בשנה האחרונה (ולדוגמא, שיזכר בהולדת הנכד וכדומה) שיש לשמוח בהם, רבים בכמותם ובאיכותם באין ערוך יותר מהענינים המביאים לידי מרירות ומרה שחורה. ויתרה מזו, שבהסתכלות זו, גם עניני המרירות מתהפכים לשמחה.

כי בשמחה תצאו - מהגלות

הצורך בשמחה להבאת הגאולה אינה רק 'חידוש חסידי', וכמו דברים רבים אחרים

שהחסידות רק גילתה והאירה אותם, והעלתה אותם על נס בנותנה את הדגש הראוי לענינים אלו.

וכך הוא גם בענין זה, כידוע פירוש הרד"ק על הפסוק "כי בשמחה תצאון", שמבאר זאת במילה אחת בלבד - "מהגלות"!

וכידוע הפירוש בשם חסידים על הפסוק "אז יאמרו בגויים הגדיל ה' לעשות עם אלה, הגדיל ה' לעשות עימנו היינו שמחים", שאז, כשיבוא המשיח, ישוחחו הגויים ביניהם וישאלו איש לרעהו מדוע הגדיל ה' לעשות עם אלה? כמה זכו עם ישראל לניסים ונפלאות אלו? עונים להם עם ישראל: "הגדיל ה' לעשות עימנו היינו שמחים", זכינו לראות בישועת ה' עקב היותנו שמחים בשמחה בטרתה, שהיותה הכנה והביאה בפועל ממש את משיח צדקנו.

שמחה וריקודים לקבלת פני משיח

והנה חודש בלבד לאחר מכן, בשיחת שבת פרשת האזינו י"ג בתשרי תשנ"ב, יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר המהר"ש נ"ע בעל ה'לכתחילה אריבער', אומר הרבי בנוגע לכוונת הלב שצריכה להיות אצל משתתפי שמחת בית השואבה הרוקדים ברחובה של עיר, וזהו לשונו הקדוש:

"...שצריכה להיות מתוך שמחה הכי גדולה הקשורה עם הגאולה האמיתית והשלימה, ששמחים ורוקדים לקבל פני משיח צדקנו! ופשוט, שאין להתבייש חס ושלום לרקוד בגלוי, "לעיני כל ישראל", ועד לריקוד ברחוב לעיני כל באי עולם, לקבלת פני משיח צדקנו, ואדרבה: כשבא משהו וישאל: "לשמחה מה זה עושה", ישיבו לו: וכי אינך יודע שנדפס בעיתונים שמשיח כבר בא, ותיכף בא לכל אחד ואחד מאתנו, מכס, בתוככי כלל ישראל, ולוקח את כולם לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש ולבית המקדש, ושם ממשיכים בשמחת בית השואבה בתכלית השלימות. וברוח זו צריכים לפעול בשמחת בית השואבה בכל המקומות כולם - שמביאים לכל המקומות את הבשורה הטובה והמשמחת ש"הנה זה בא", שמשיח צדקנו בא, ולוקח את כל בני ישראל לשמחת בית השואבה שבבית המקדש השלישי".

ולכאורה, זוהי הגדרתו של המושג 'שמחה בטרתה', שמחה שאיננה נובעת מפרט כזה או אחר בעבודת ה', וכל ענינה של שמחה זו הוא ריקודי הכנה לקבלת פני משיח צדקנו מתוך החוויה וההרגש שמשיח צדקנו בא ברגע זה ממש ולוקח את כולנו לארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה.

הגילוי - כגודל השמחה

ולתוספת ביאור בקשר המיוחד בין שמחה לקבלת פני משיח, ניתן לבאר זאת בב'

אופנים:

(א) ידוע שכל גילוי הבא מלמעלה מקורו הוא בשמחה העליונה, וברבות השמחה יתרבה הגילוי (והמרה שחורה לאידך גיסא סותמת את צינורות ההשפעה הקיימים), וככל שהגילוי שאותו רוצים להמשיך למטה נעלה יותר, השמחה צריכה להיות בהתאם, ביתר פריצת גדרים. ואין לך גילוי גדול יותר מביאת משיח - תכלית כל הבריאה - וממילא אין לך שמחה יותר גבוהה מאשר השמחה בטהרתה שכאמור לעיל היא שמחה וריקוד לקבלת פני משיח צדקנו.

(ב) ידועים דברי הרבי שגם השורש של תיבת 'שמחה' וגם השורש של תיבת 'משיח' כלולים מאותן אותיות, דבר המראה על הקשר הפנימי ביניהם, היות ומהות השמחה ומהות הגילויים לעתיד לבוא חד הם, כפי שיבואר בפרק הבא.

פרק ח' שמחה בזמן הגאולה

כעת ימלא שחוק פינו

בשיחה שנשא הרבי מלך המשיח שליט"א בקשר עם יום הנישואין של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ (ליל י"א אלול ה'תנש"א) העלה הרבי קושיא רבתי, שעלולה לצוץ בפני כל מי שנדרש לענין השמחה, ובפרט כאשר נדרשת ממנו שמחה גדולה:

"מה שמתחילים לטעון היתכן, הרי "אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו"?..."

"הרי נשיא דורנו ענינו 'אז', דור השמיני³⁹, והוא הכריז בעצמו 'אלאתר לגאולה', וציווה, חזר על כך, והורה לפרסם שהנה זה בא, "מראה באצבעו ואומר זה" (לא רק "אחר כותלינו", שאפשר לראותו מסדק בכותל) וצריך רק להוסיף ב"עמדו הכן" כיוון שהכפתורים כבר מצוחצחים".

"ומה שבעולם הזה לא שייך צחוק, הרי בפסוק מפורש שבמה דברים אמורים - כשמדובר אודות רגע קודם גילוי משיח צדקנו, אבל מכיוון שנשיא דורנו היה המשיח של דורנו והוא נתגלה בכל התוקף, במילא יש לא רק רשות ל"ימלא שחוק פינו ולשונו רינה" אלא ישנם כל הענינים דיוסף ויצחק".

ועל פי זה מובן זה שנשיא דורנו דרש מהחסידים בדורו שיעמדו בתנועה של שמחה גדולה בלי הגבלות... והוא ממשיך אותה תנועה לדורו אחריו, לאנשים נשים וטף החל מאלו שנמצאים כאן בעזרת הנשים ובעזרת האנשים, וכן הילדים הקטנים, והם לוקחים איתם את האנשים נשים וטף שבכל העולם כולו".

את נקודת הדברים הגיה הרבי יחד עם שיחות נוספות שנאמרו באותו שבוע בדבר מלכות לפרשת כי-תצא כהוראה למעשה:

"לפרסם בכל מקום ומקום שעומדים בסיום וחותרם דמעשינו ועבודתינו ובהתחלת התקופה דתשלום השכר, "מתן שכרן של צדיקים", ובהתאם לכך צריכה להיות העבודה גם בענינים השייכים לימות המשיח, החל מלימוד התורה בעניני משיח וגאולה ובית

39. תיבת 'אז' היא בגימטריא שמונה, ואדמו"ר הריי"צ הוא דור השמיני מהבעל-שם-טוב הקדוש, מייסד תורת החסידות.

המקדש, ועוד ועיקר - מתוך מנוחה והתיישבות, שמחה וטוב לבב, כולל גם על ידי עריכת התוועדויות של שמחה, ובמיוחד בשייכות לשמחת נישואין ושבעת ימי המשתה, מעין ודוגמא והכנה לקיום היעוד "אז (לעתיד לבוא) ימלא שחוק פינו", אשר, בדורנו זה, שניאי הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, ששמו השני "יצחק", ע"ש הצחוק והשמחה, הוא נשיא השמיני ("אז" בגימטריא שמונה) להבעל שם טוב, נעשה הענין ד"ימלא שחוק פינו" (לא בלשון עתיד, "אז", אלא) בלשון הוה".

דרגות שונות בהתגלות שמחת הגאולה

והנה ברור הדבר שישנם ריבוי דרגות בהגדרת המושג ד"אז ימלא שחוק פינו", וכדמוכח מזה שהרבי מלך המשיח שליט"א בעצמו בחג אחרון של פסח תשי"ז אומר:

"כללות החידוש שיהיה לעתיד לבוא, שבזמן הזה כל הענינים הם בהגבלה ועד שאפילו שמחה שענינה פריצת גדר, אף על פי כן גם היא בהגבלה, אך הענין דבלי גבול יתגלה לעתיד לבוא. ולכן אמרו חז"ל "אסור לאדם ימלא שחוק פיו בעולם הזה" מכיוון ש"למלא שחוק פיו" פירושו שמחה בלי גבול וזה לא שייך בזמן הזה".

ואף שהדברים נאמרו בשנת תשי"ז, לאחר התחלת והמשך נשיאותו של נשיא הדור השמיני, הנה זה גופא מוכיח שאף על פי שהענין של 'אז ימלא שחוק פינו' החל בזמן נשיאותו של הרבי הרי"צ, עדיין יש בזה גדרים והגבלות, ורק בשנת ה'תנש"א ("שנה שמלך המשיח נגלה בו") הוסרו ההגבלות והענין של "אז ימלא שחוק פינו" קיבל משמעות גבוהה ורחבה יותר מדרגות השמחה שהיו מותרות עד אז, ואדרבה, נשיא דורנו מכריז ומצווה שלא רק שמותר לשמוח יותר, אלא שחייבים לשמוח יותר.

פלישתים דקליפה ודקדושה

והנה, ברורים הדברים שעדיין בימינו ישנם כמה וכמה הגבלות הלכתיות המגבילות את השמחה שהיו קיימות לדעת כמה וכמה מ"הראשונים" (כרבינו יונה, ועוד כמה מהראשונים) גם בזמן בית ראשון, ואין הם תלויים כלל ועיקר בענין בית המקדש וביטול הגלות אלא בתקופה שבה יבוטל ענין היצר הרע שזהו אחד השלבים בימות המשיח, כי על ידי שמחה ללא הגבלות עלול להתגבר היצר. אבל לימות המשיח כשיתבטל יצר הרע, אין לחשוש.

וזהו המבואר בחסידות אודות "פלישתים דקליפה" שהוא שמחה של הוללות, לפי שפלישתים מלשון מבוי המפולש, רחוב פתוח, וכשם שרחוב פתוח מחבר שני רחובות שונים, והרחוב הוא המחברם, ויתירה מזו, מבוי המפולש מורה על חוסר הגבלה לא רק כמו מבוי סתום שיש גבול להתפשטותו, אלא הוא מפולש ואין לו גבולות. כך גם שמחת ההוללות, פלישתים דקליפה, אין לה גבולות ועלולים לבוא ממנה לכלל דבר רע.

וישנו פלישתים דקדושה, שהיא עבודת ה' בשמחה, אבל היא שמחה ללא הגבלות כלל

ולא ניכר בה שיראת ה' מגבילה אותה, אך אין זה הסדר הרגיל דשמחה דקדושה שצריכה להיות מעט גנוזה בעבודה, "שלא תהיה השמחה בחינת ישות, אלא בתוך השמחה עצמה יהיה ניכר קבלת עול. ולהיות שמח מזה גופא שזכה להיות עבד למי שאמר והיה העולם ואין עוד מלבדו וכו'". "שמבחינת השמחה בעצמה לבד בלי תנועת הקבלת עול יוכל לבוא לבחינת יש ומשם יומשך יניקה לשמחה של הוללות".

"ובזה הכשילה חוה את אדם הראשון כך שסחטה לו ענבים ושתה יין המשמח שהיתה בשמחה זו עניין הישות שהובילה לחטא עץ הדעת וצריך להיות יין בענביו, שתהיה השמחה גנוזה בתוך הכלים כו'".

וזהו ענין "וכל הלבבות ייראוך, וכל קרב וכליות יזמרו לשמך"⁴⁰ שאמנם יזמרו לשמך, אך זאת לצד "כל הלבבות יראוך", וכמו שכתוב "וגילו ברעדה", שזהו הפוך מבחינת פלישתים דקדושה שבו יש את השמחה עם הישות ובלי הגבלות.

"וזהו שהוכיחה מיכל לדוד בשמואל ב' סימן כ' באומרה "בהגלות נגלות כאחד הריקים כו'" שאין זו הדרך לשמחה. אך באמת, טעתה מיכל ששמחת דוד היתה מתוך ביטול ועבודה רבה באהבתו את הארון ומקום מנוחתו"⁴¹.

ולפי זה לכאורה יוצא שכשהרבי מלך המשיח שליט"א בשבת פרשת כי תצא תשמ"ח מדבר על שמחה בטהרתה כדי להביא את משיח ומסביר את הגדרת שמחה בטהרתה, שאין השמחה רק פרט בעשיית המצווה (השמחה שישמח האדם בעת עשיית המצוות), אלא שמחה לשם שמחה, שעצם השמחה היא המצווה, נראה לכאורה ששמחה לקבלת פני משיח צדקנו אינה דבר חיובי כלל, וכדברי ה'צמח צדק' שהשמחה צריכה להיות מלובשת בעבודת התורה והמצוות דווקא כפרט בעניין המצווה, היינו שהשמחה צריכה להיות גנוזה בתוך המצווה ולא גלויה, כדי שהשמחה לא תביא את האדם להרגש הישות. האם יתכן הדבר?

שאלה זו גופא מחייבת את המסקנה המתבקשת מאליה, שאף על פי שנכנסנו לתקופה חדשה והרבי תובע שמחה בטהרתה, הרי בזה גופא ישנן כמה וכמה דרגות, והשמחה בטהרתה האמיתית באופן שלא יומשך יניקה לפלשתים דקדושה וממנה לפלישתים דקליפה - תהיה בשלימותה רק לעתיד לבוא, והשמחה בטהרתה דזמן זה היא רק מעין השמחה בטהרתה העתידיה שתהיה בגאולה העתידה.

גם מבחינה הלכתית ישנם כמה וכמה דברים שיהיו בעת השמחה העתידיה שהם בניגוד גמור להלכה, ולדוגמא שמיעת קול זמר של אישה כמו שכתוב "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה" (ודברים נוספים שלא יפורטו כאן) אבל עד ביאת המשיח חייבת להיות לירושלים חומה, היינו גבולות שלא כל הגילוי של עלמא דאתכסייא יכול להתגלות בעלמא

40. נוסח תפילת 'נשמת' דתפילת שחרית דשבת.

41. דרושי הצמח צדק, ספר הליקוטים דא"ח עמודים שמ"ה-שמ"ז.

דאתגלייא וצריך להיות חומה ביניהן, וזוהי חומת ירושלים, ורק לעתיד לבוא כאשר את רוח הטומאה אעביר אזי "ולא יכנף עוד מוריך"⁴².

והמורם מכל האמור, שיש להוסיף בשמחה בתקופה זו באופן של שמחה בטהרתה כדי להביא את משיח ובאופן של 'ימלא שחוק פינו', אך עם זאת השמחה צריכה להיות בגבולות ההלכה המותרת (ריקודים באופן חסידי, מוזיקה טהורה, וכו' וכו') בבחינת יין המשומר שהשמחה בתכלית הביטול, כי משמחה ישותית, עלולה להיות הסתעפות הרע, ודווקא כאשר אדם שמח בגבולות ההלכה, תהיה שמחתו למעלה ממדידה והגבלה, באופן של שמחה בטהרתה, כי יהודי הוא נמנע הנמנעות ויכול לשלב את כל ההפכים כאחד.

התוועדות חסידיית

הנה זה משיח בא

בואו נתוועד על זה

נקודות מהתועדות בית חב"ד עין איילה

תחיית המתים לאחר ביטול הרע

במאמר של הרבי 'בלע המוות לנצח'⁴³ מביא הרבי את דברי חז"ל שכל האנשים בעולם עתידים לחזור לעפרן שעה קלה קודם תחיית המתים כדי לבטל את הרוע והזוהמה שנדבקה בגוף בשעת חטא עץ הדעת, שהרי בשעה שאדם אכל מהעץ שהוא "טוב ורע" - נדבק רוע בכל דבר, ועל ידי שיהיה "מוות" אפילו ל"רגע" לפני הכניסה לשלב של עולם מתוקן ללא רוע שבו - "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ" - הרי שהמוות הזה אפילו לרגע קט יגרום להפסק וביטול הרוע...

אך במאמר הזה מחדש הרבי ואומר כי לאמיתו של דבר אין צורך שיהיה מוות לכל האנושות לפני תחיית המתים, ואפשר 'לחסוך' את זה על ידי הביטול של "ונפשי כעפר לכל תהיה" - בביטול מוחלט - שיבטל את הרוע האמור ללא מוות פיזי.

מסופר על המשפיע הרה"ח ר' מענדל פוטרפס ז"ל, שכיהן כמשפיע בישיבת תומכי תמימים בכפר חב"ד, וכאשר אשתו היתה לחו"ל, הגיעו 2 בחורים ללון עמו בביתו לארח לו לחברה שלא יישן לבד.

פעם אחת שמעו אותו הבחורים אומר בחדרו קריאת שמע שעל המיטה, ומייד כשהתחיל ואמר את המילים "הריני מוחל" פרץ בבכי, ושוב חזר על המילים "הריני מוחל" ובכה, וכך הוא חזר על המילים שוב ושוב מתוך בכי...

עבר זמן, ובאחת ההתוועדויות הרגישו התמימים שזוהי שעת הכושר, ושאלוהו
על כך...

בתחילה הכחיש זאת ר' מענדל מכל וכל, אך כשלחצו שוב, בסופו של דבר ענה
להם ר' מענדל: כשאני אומר "הריני", הרי זה כאילו "מציאותי" נפגעה ונעלבה, ואני
כל כך "מציאות" ו"ישות" - שאני צריך למחול ולסלוח... מי אני??? - הרי כתוב "מעפר
באת ואל עפר תשוב..." , מה אתה עושה מעצמך מציאות?!...".
זה חסיד!!! לחיים!

"כל מה שאומר לך בעל הבית עשה - חוץ מצא"

בשיחת שבת פרשת חיי שרה ה'תשנ"ב מביא הרבי מלך המשיח פירוש מקורי למאמר
חז"ל: "כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא".

הקב"ה הוא הבעל הבית על העולם, וכל מה שהקב"ה אומר לנו - צריך כמובן לעשות,
מלבד דבר אחד. כאשר הקב"ה אומר לנו "לצאת מהבית שלו", לצאת מבית המקדש
ולהישלח לגלות - לא צריך לשמוע לו ולצאת לגלות...

מסופר שהיה בירושלים יהודי שהיה מארגן ליהודים שונים שלא הקפידו על שמירת
תורה ומצוות שבתות אירוח אצל משפחות דתיות, על מנת שיראו כיצד מתנהל שולחן
שבת כהלכתו...

ליל שבת אחד הגיע אליו יהודי מקורב שהיה אמור ללכת למשפחה מארחת, ובאמצע
סעודת שבת בא לביתו כעוס בטענה שסילקוהו משולחן שבת.

אותו יהודי שעסק בארגון השבתות אירוח, לא הבין כיצד ייתכן הדבר, אך ניסה לנחם
אותו ולעודדו שלא קרה מאומה ושיצטרף לסעודה שלהם ויאכל עימם.

באמצע הסעודה פנה אליו בעל הבית והחל לדובב אותו מה בדיוק התרחש? והרי זו
לא השבת הראשונה שהוא שולח אנשים להתארח אצל המשפחה הזו, ומה השתנה כעת?
סיפר לו היהודי, שלאחר שירת "שלום עליכם" ו"אשת חיל" - התכוננו לעשות קידוש,
והמארח פנה אליו ושאל אותו: "אתה רוצה שאני אוציא אותך או שאתה יוצא לבד?".

בעל הבית לא שם לב כיצד המינוח נשמע באזניו של האורח, וכך יצא שבעוד והוא
התכוון לשאול האם האורח מתכוון לצאת ידי חובה בכרכתו של בעל הבית או לקדש
על הכוס בעצמו, האורח הבין שהוא לא רצוי, והעדיף לצאת לבד מהדלת ולא להמתין

שהמארח יוציא אותו בכח...

אנו פונים לבורא עולם, ה'בעל הבית' שמארח אותנו בביתו, ואומרים לו מעומק הלב: "יצאנו ידי חובת כל היסורים וכל הגלויות בהידור. כעת הגיע הזמן לשבת על שולחן אבינו בבית המקדש... איננו יכולים להישאר אפילו רגע אחד נוסף במצב של 'צא', אנחנו לא מוכנים להישאר אפילו רגע אחד נוסף מחוץ לבית המקדש..."

נס המלוש בטבע

בפרשת קורח התורה מספרת כיצד לאחר המחלוקת על משה ואהרון, הקב"ה ציוה שכל אחד מי"ב השבטים יכניס מטה לארון העדות, כאשר בסופו של דבר דווקא מטהו של אהרון הוא זה שפרח באופן ניסי וגדלו עליו שקדים.

על אף שהיה זה נס, המטה פרח לפי סדר הגדילה הטבעי, כפי שהתורה מתארת: "ויצא פרח, ויצץ ציץ, ויגמול שקדים", כביכול הנס היה באופן טבעי (במקום שישר יגדלו שקדים) - דבר והיפוכו.

בדומה לכך היה הנס של "שמש בגבעון דום וירח בעמק איילון", כאשר מצד אחד היה במאורע זה נס של שידוד מערכות הטבע כאשר השמש והירח עצרו ממהלכם, אך מצד שני הנס עצמו היה מלוש בדרכי הטבע, היות ובני ישראל היו צריכים להמשיך ולהילחם בחרב ובחנית, כמו במלחמה רגילה.

כן גם היתה גאולתו של הרבי הרי"ץ: מצד אחד היתה זו גאולה ניסית ופילאית, ומצד שני היא היתה מלוש בדרכי הטבע, והיא נפעלה לאחר שתדלנות מסועפת, והתרחשה בשלבים, קודם בוטל העונש מוות, לאחר מכן הוא נענש בגלות לעשר שנים, ובסופו של דבר נשלח לקאסטרמה לשלוש שנים, עד שבסופו של התהליך הוא שוחרר ממאסרו לחופשי כעבור עשרה ימים. דבר שנראה כתהליך טבעי.

בקשר לזה ראוי לספר את הסיפור על הרבי ה'צמח צדק' שנכנס אליו מלמד בתחילת הקיץ ואמר שצריך הלוואה עד לחודש אלול, שאז יקבל הוא את המשכורת שמגיעה לו על כל עבודתו במשך חודשי הקיץ. הרבי נתן לו רובל עד חודש אלול כפי שביקש, וברכו בהצלחה.

החסיד הלך לשוק, וניגש לפרוט את הרובל אצל הסוחר הראשון שראה. הסוחר העניק לחסיד את המטבעות, וכאשר החסיד הביא לו בתמורה את הרובל השלם - דחה זאת

המוכר ואמר לו ללכת כי הוא מפריע לו למכור... החסיד התעקש שיקח את הרובל - אך הוא כאילו התעלם מהרובל ודוחק בו לצאת...

הלך החסיד למוכר שני והסיפור חזר על עצמו, המוכר פרט לחסיד את הרובל, אך גירש אותו ולא הסכים לקחת ממנו את הרובל השלם, וכך חזר הדבר ונשנה גם אצל הסוחר השלישי.

שמח החסיד כי ביכולתו להחזיר לרבי את ההלוואה, וחזר לרבי הצמח צדק להחזיר את הרובל. שאל אותו הרבי: "מדוע מיהרת כל כך? והרי יש עוד זמן עד אלול!?"...

השיב החסיד ואמר שלא רצה להיות "בעל חוב".

אמר לו הרבי: "שוטה, שוטה, שוטה..."

הרי אותו חסיד קיבל מהרבי ברכה בלתי מוגבלת עד חודש אלול, והוא היה יכול להפוך להיות עשיר מופלג, אך הוא הגביל את הברכה...

אף אנו נאמר: הרבי מלך המשיח נותן לנו כוחות על-טבעיים "להפוך את העולם", אך אלו ניסים מיוחדים שמגיעים באופן של התלבשות בטבע.

הכוחות האלו יכולים להתגלות באמצעות האיגרות קודש, הכח להשפיע על אישי ציבור וראשי מדינות, ולהגיע לכל מקום בעולם ולהצליח להשפיע וכו' וכו'.

התוכן והסיבה שהניסים מגיעים דווקא באופן כזה, הוא כדי לגלות ב"טבע" עצמו שהוא הוא אלוקות ממש.

יהי רצון שנשלים כבר את המלאכה, ונגיע סוף סוף לזמן ש"וידע כל פעול כי אתה פעלתו... "ויאמר.. ה' אלוקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה"!!!

לחיים לחיים!

אין חסיד בלי רבי!

התניא מתחיל בנושא 'הבינוני': "אמר רבא: כגון אנא 'בינוני'. אמר לו אביי: לא שביק מר חיי לכל בריה" - אם אתה בינוני, אין חיים בעולם!

אחד ההסברים בדברי אביי לרבה הוא, שהרי העולם תלוי ו"עומד" על הצדיק של הדור, שנאמר "צדיק יסוד עולם", ואם אתה רבה לא הצדיק של הדור - הרי שלעולם אין "יסוד",

ואם כן אין חיים בעולם...

גם בדור שלנו, אנחנו נמצאים בתקופה שבה לא רואים בגלוי את הצדיק של הדור, לא רואים את הרבי מלך המשיח שליט"א לעיני בשר, אך בוודאי ובפשטות הרבי חי וקיים בגוף גשמי ממש, והוא הוא הצדיק של הדור - היסוד של העולם.

מסופר שבלובאוויטש היה יהודי "משוגע" שהיה קושר לאנשים בבית הכנסת את הציציות יחד, מחליף את בגדיהם במקוה ומחליף את המצרכים במכולת...

המשוגע מאוד רצה להיכנס ליחידות אצל הרבי מהר"ש וכמובן שהגבאי דחה אותו בכל פעם.

יום אחד נסע הרבי מהר"ש ברחוב בליובאוויטש בכרכרה שלו, והמשוגע קפץ על העגלה ודיבר עם הרבי דרך החלון...

כשירד, כל החסידים שאלוהו מה דיבר עם הרבי?! ענה, שיש לו חבר "משוגע" במינסק שהיא עיירה גדולה ברוסיה, וחברו מציע לו לעבור דירה למינסק שהרי יש שם יותר יהודים לשגע... והוא שאל את הרבי: "האם לעבור למינסק?!".

לפי מה שהוא סיפר, הרבי ענה לו: "גם ליובאוויטש צריכה משוגע", והורה לו להישאר... הפטירו אחריו החסידים: "משוגע משוגע, אבער שכל דארף מען האבען!" - משוגע משוגע, אבל שכל צריך להיות...

אפילו מי שמשוגע, 'קצת שכל' צריך להיות לו, ואפילו הוא מוכרח לדעת שלא עושים שום צעד בחיים בלי לשאול את הרבי.

אף אנו נאמר בנוגע לזמן שאנחנו נמצאים בו, על אף ההעלם והסתר, הניסיונות והפיתויים, המחלוקות והמריבות - "מצב משוגע" - צריכים אנו לדעת באופן חד משמעי, שהרבי חי וקיים איתנו תמיד ו"רועי ישראל לא יעזבו צאן מרעיתם"!!!

וכמו שמביא הרבי בלוח 'היום יום...' בתאריך כ"ב אייר: "דרך החסידות שייסד הרבי - אדמו"ר הזקן - הוא ההישג האלוקי הגדול שהרבי אינו מבודד והחסידים אינם מבודדים".

לחיים!

כי חיזק בריחי שערייך

מספרים שפעם באחת הטיסות מחוץ לארץ ישראל, ישבו זה לצד זה רב חשוב שנמנה על ידי ואוהדי חב"ד, וחסיד מחסידי פולין.

שאל החסיד את הרב: מה דעתכם על העובדה שהחב"דניקים אומרים על רבם שהוא "חיקיים" למרות שאינו נראה לעיני בשר!?

אמר לו הרב: "תאמר לי, אם רבך יאמר לך שיש קהילה בשכונה נידחת בברזיל שמחפשת רב ומנהיג רוחני, ועליך לטוס לשמש להם כמורה דרך. האם תסכים לטוס יחד עם משפחתך לתקופה בלתי מוגבלת?..."

השיב החסיד-פולין והקשה: "ואיזו משכורת אקבל?"

עונה לו הרב: "אתה עצמך תצטרך לגייס את הכסף למחייתך. הקהילה אינה משלמת משכורת לרב!"

שואל החסיד "ויש שם לפחות מוסדות חינוך לילדים?"

עונה לו הרב: "אין שם מאומה. אתה תצטרך להקים את בית הספר, לדאוג למורים, ולנהל אותו מבחינה כספית ומבחינה ארגונית!"

"ומה עם אוכל כשר ומקוה?"

עונה הרב: "אתה בעצמך תגייס כסף למקווה ולמערכת כשרות!"

"אם כך" עונה החסיד "אומר לרבי שיטוס לשם בעצמו..."

אמר לו הרב: "תשמענה אוזניך מה שפיך מדבר. רבך שאתה רואה אותו, נוסע אליו בחגים ומקבל ממנו ברכות - הצהרת בעצמך שלא תנהג על פיו. ואילו חסידי חב"ד, גם לאחר שהם לא רואים את הרבי בעיני בשר, הם ממשיכים ויוצאים לשליחות לעשרות ולמאות. אין חודש שלא יוצא שליח נוסף או מספר שלוחים נוספים."

"והרי אם יש שליח - ודאי יש משלח שדואג לשולחו..."

"אז תאמר לי אתה: מי יותר חזק? רבך הנראה או רבם שאינו נראה!?"

ויש לומר שדבר זה רמוז בלשון הפסוק שאומרים מידי בוקר בתפילה: "כי חיזק בריחי שערייך - ברך בנייך בקירבך... השולח אימרתו ארץ עד מהרה ירוץ דברו."

השלוחים יוצאים להביא אימרתו של הרבי לרחבי כדור הארץ רק בכוח זה "שחיזק בריחי שערייך", בריחי = רבי חי...

לחיים!!

אין 'בייבי-סיטר' – אנו דור הגאולה!

אחרי ג' תמוז שאל אחד השלוחים את ראש המועצה (שנתן מפתח העיר לרבי מלך המשיח) שהיה ידידו: "איך אתה רואה את המקרה של העלם והסתר של ג' תמוז?!".

השיב לו ראש המועצה במשל: כאשר ילדים קמים בשעה מאוחרת בלילה ולא רואים את אבא ואמא, מעיר הילד הקטן את אחיו הגדול ושואלו בבהלה מה קורה? מה עושים? אבא ואמא נעלמו... אני לא רואה אותם...

מרגיע אותו אחיו הגדול והחכם: אם אבא ואמא לא השאירו בייבי-סיטר סימן שהם פה בקרבת הבית...

כל אחד מרבותינו נשיאינו השאיר אחריו ממלא מקום, אך הרבי מלך המשיח הוא המשיח הנצחי (ולא השאיר אחריו ממלא מקום...), וכמו שהתנבא הרבי כבר במאמר הראשון שאמר בשעה שעלה לנשיאות, שהיות ואנו דור השביעי - מאדמו"ר הזקן, מייסד חסידות חב"ד - אנו אלו שנזכה לראות את הגאולה בדור שלנו, ולהוריד את השכינה כאן בעולם הזה, למטה מעשרה טפחים.

לחיים!!

הקפה המכוון

שאלו פעם: איזה קפה גורם לאדם תענוג גדול יותר, מה שהוא מכין לעצמו, או מה שחבר מכין לו?

והתשובה לזה היא, שכאשר אני מכין לעצמי, מרוב ההרגל - אני כבר חושב על הצעד הבא במשך היום שאני אמור לעשות, אם זה תפילה, או להבדיל הליכה לבנק וכדומה, אני

כבר מכיר את ההעדפות שלי ועושה אותם בלי להקדיש לכך תשומת לב או מחשבה. אני יכול להכין קפה לעצמי בעיניים עצומות...

לעומת זאת כאשר חבר מכין לי את הקפה, הוא פונה אלי ושואל אותי: כוס קטנה או גדולה? כמה סוכר? כמה קפה? כמה מים וכמה חלב?

יוצא, שהקפה שהחבר מכין נעשה עם הרבה יותר תשומת לב ואכפתיות, וממילא הוא גורם לי לתענוג גדול יותר...

בזמן שאנו נמצאים אותו הגדיר הרבי כ"זמן השיא" לקראת הגאולה, דרוש מאיתנו להיות מרוכזים גם בזמן האכילה והשתיה בעניין אחד ויחיד - הגאולה.

וכמו שהרבי מלך המשיח מבטא זאת, שאצל יהודי בדור שלנו גם לאחר שהוא אוכל ושותה הוא אומר: "נשארתי רעב לסעודת שור הבר ולויתן". היינו שכל האכילה היא אך ורק אמצעי שגם בו יתגלה כוונת משיח והאוכל יהיה חלק ממני ומפעולותי להביא את משיח...

וכמו אותו חסיד שנידב את העיזה שלו לשחיטה שיקחו את בשרה להתוועדות חסידית. ואח"כ הסביר שהעיזה הזו עד היום פעתה "מה מה מה..." ומהיום והלאה היא תגיד "שמע ישראל!!"

הכיצד?! אלא שהיא נהייתה חלק מבשר ודם של החסידים שיתפללו ויגידו "שמע ישראל" בכח האכילה...

בדור שלנו, אם נשחט עיזה לכבוד התוועדות חסידית, היא לא רק תתפלל ותגיד "שמע ישראל", אלא היא גם תכריז בקול גדול: "יחי המלך המשיח".

לחיים !!

גוג ומגוג

ישנם מנהיגים שונים שמנסים להחזיר יהודים בתשובה על ידי זה שהם מפחידים אותם ומזהירים אותם ממלחמת גוג ומגוג היו-לא-תהיה שצריכה להתרגש עלינו בתקופה הקרובה, אך הרבי מלך המשיח אומר לנו בצורה הכי ברורה שכבר יצאנו ידי חובת העניין של מלחמת גוג ומגוג, ולא תקום פעמיים צרה חס ושלוש, וממילא לא נשאר שום דבר מלבד ההכנה לגאולה: "עמדו הכן כולכם לקבלת פני משיח צדקנו".

אך כל אחד מבין שהרבי רואה רחוק יותר מכל יהודי אחר...

ישנו סיפור על בחורה שאביה בא אליה בחלום ואמר לה שלא תטוס כדי שלא יארע לה חס ושלום משהו, ואילו כאשר היא ניגשה לרבי ושאלה האם עליה לנהוג כפי שאביה הורה לה בחלום, השיב לה הרבי מלך המשיח שהיא יכולה לטוס.

כאשר המטוס המריא, זמן קצר לאחר שניתקו הגלגלים מהקרקע פרצה אש בכנף המטוס והוא נאלץ לבצע נחיתת חירום. ואכן, כפי שהשיב לה הרבי לא אירע לה מאומה, והמטוס הצליח לנחות בשלום על גבי הקרקע וכל הנוסעים חולצו ממנו בשלום אך היו נתונים בהלם תחת רושם המאורע.

אותה בחורה חזרה ל-770, והיתה נתונה גם היא תחת רושם המאורע. היא שאלה את הרבי מדוע הרבי השיב לה שהיא יכולה לטוס? וכמענה השיב הרבי: 'ומה אכפת לך שבזכותך ניצלו עוד כמה מאות אנשים?'

אכן האבא שנמצא בעולמות העליונים והגוף הגשמי לא מגביל עליו, יכל לראות למרחוק ואף ניתנה לו הרשות לרדת ולהזהיר אותה, אך הרבי רואה רחוק יותר, וביכולתו לבטל את הגזירה על ידי ברכתו וכו'.

בדומה לכך גם במלחמת גוג ומגוג, ברור לנו שנשיאי הדור וצדיקי הדור רואים למרחוק יותר, ואם צריך הם גם פועלים לבטל את כל הענין של 'גוג ומגוג'...

בכל דור ודור, הצדיק והנשיא של הדור הוא בדוגמת הנשיא הראשון - משה רבינו - עליו מעיד הפסוק: "בכל ביתי נאמן הוא", וכאשר צדיק גזר, הקדוש ברוך הוא מקיים.

אם הרבי אומר שלא תהיה מלחמת גוג ומגוג - אז לא תהיה. הגאולה תבוא בחדש וברחמים, מתוך אהבה ושמחה גדולה, ומה שנותר לנו זה רק להוסיף ולהתכונן עוד יותר ולהכין גם את הסביבה שלנו, שתהיה מוכנה לביאת משיח שיבוא בקרוב ממש!
לחיים!

להישאר רעב לסעודת הגאולה

בשיחות של ה'דבר מלכות' הרבי אומר שהתשוקה לגאולה צריכה להיות כל כך חזקה אצל יהודי, שגם אחרי שהוא אוכל סעודה דשנה, הוא אומר לעצמו "נשארתי רעב לסעודת שור הבר ולויתן"...

באחת השיחות של הרבי לפסח, הרבי מסביר את מעלת המין המדבר, שלאדם - כל אדם שיהיה, אפילו גוי - לא מספיק שיהיו לו רק את הצרכים הבסיסיים בשביל להתקיים כמו אוויר אוכל מים דירה ומלבושים. כאשר נותנים לגוי מרחב גשמי אך ללא אפשריות להביא לידי ביטוי את הייחודיות שלו כאדם, שיחה, חברה, לימוד, או כל דבר

אחר שקשור עם השכל, הוא נשאר חסר ו"רעב" לרוחניות שיכלית..

אצל יהודי זה נעלה יותר: כאשר יתנו ליהודי מרחב של כל הצרכים הגשמיים, ואפילו יתנו לו אפשרות להתעסק עם השכלות חיצוניות של חכמות אומות העולם, משהו שנשמה שלו לא יהיה שקט, והוא יישאר "רעב" וחסר לשכל אלוקי...

על דרך זה אפשר לפרש גם את השיחה האמורה של הרבי, שאף שייתכן והאדם יהיה שבע מהאוכל הגשמי, עם כל זאת הוא אינו שבע ומרגיש "חסר" - כל זמן שהגאולה עוד לא הגיעה, והוא עדיין לא זכה להשתתף בסעודת האמיתית, הסעודה של הצדיקים לעתיד לבוא עם שור הבר והלוייתן וכו'.

(אפשר להוסיף ולומר שזה מה שהרבי מלך המשיח אומר "מיום הולכי לחדר ועוד קודם לכן -החל להצטייר בדמיוני ציור הגאולה העתידה..." , כלומר שכל מה שראה ושמע קישר זאת בדמיון לענין הגאולה... ומה שהוא עושה בעצמו מאז היותו ילד צעיר, מורה הרבי גם לנו, שבכל פעולה שיהודי עושה הוא צריך להפעיל את כח הדמיון ולקשר זאת לגאולה כנ"ל).

לחיים!

פתגמי גאולה

הנה זה משיח בא פתגמי גאולה

סעודת הצדיקים לעתיד לבוא

כשיבוא משיח תתקיים 'סעודת שור הבר ולויתן'.
במדרש רבה מוסבר שהלויתן ישחט את השור בסנפיריו, והשור ינגח בלויתן בקרניו,
ומזה אלוקים יכין סעודה מיוחדת לצדיקים.
בנוסף, מהעור של הלויתן יכין אלוקים סוכה, עליה נאמר בגמרא: 'ראויים כל ישראל
לשבת בסוכה אחת' [מסכת סוכה].
שנזכה לכל הנפלאות האלו תיכף ומיד ממש!

חורבן בשביל בניין

ידוע שכל מצוה שה' מצווה אותנו, מקיים אותה גם הוא בעצמו. לפי זה מתעוררת
שאלה: איך היה יכול ה' להחריב את בית המקדש? הרי כתוב בתורה שאסור לנו לנתץ
אפילו אבן אחת מן המזבח או ההיכל?
אלא, שהאיסור קיים רק כאשר הכוונה היא להשחית, אבל מותר להרוס את בית
המקדש כדי לבנות במקומו בנין גדול ומפואר יותר, היות ובמקרה כזה ההריסה היא
חלק מהבניה.
וכך היה בחורבן בית המקדש, ה' החריב אותו על מנת לבנות לנו את בית המקדש
השלישי שיהיה גדול ומפואר יותר לאין שיעור!

גולה וגאולה - זה לא דומה?

בלשון הקודש השם של הדבר קשור לתוכן שלו, היות ובאמצעות השם של הדבר הקב"ה ממשיך לו את החיות שלו.

אם כך, איך יכול להיות שהמילה 'גאולה' זהה למילה 'גולה' בתוספת אות א' בלבד? והרי הן מבטאות הפכים שונים בתכלית!?

הרבי מליובאוויטש מבאר, שאכן בגאולה העולם לא יהיה שונה מהגולה... בסף הכל תתווסף בו האות אל"ף - המבטאת את 'אלופו' של עולם, הקב"ה, שיתגלה בתוך העולם שאנחנו מכירים היום.

שנאמר: "ומלאה הארץ דעה את השם, כמים לים מכסים".

תורה חדשה מאיתי תצא

מלך המשיח יהיה בעל חכמה גדולה ונביא גדול, לכן, תתגלה על ידו תורה חדשה שיגלה הקדוש-ברוך-הוא לעתיד לבוא.

גילוי תורה מיוחדת זו יכלול שני אופנים:

1. גילוי פנימיות התורה - סודות התורה שכבר קיבלנו.
2. חידוש בהלכות התורה- הלכות ודינים שעוד לא קיבלנו ויתגלו רק בגאולה!

מעלת התמימות

הרבי מליובאוויטש אומר שבביאת המשיח תתגלה מעלת הפשיטות והתמימות שיש בעבודתם של אנשים פשוטים, שמתפללים ואומרים תהילים בתמימות.

שנזכה לכך תיכף ומיד ממש!

ביאת משיח - מצווה בתורה!

ישנו ציווי בתורה שכשתבוא הגאולה ולעם ישראל יתווסף עוד שטח בארץ, נוסף בשטח זה עוד שלוש 'ערי מקלט', כמו שכתוב: "והיה כי ירחיב ה' אלוקיך לך את גבולך, ויספת לך עוד שלוש ערים...".

בגלל שנוכל לקיים את הציווי הזה ולהוסיף את ערי המקלט רק בגאולה - מקבלת הגאולה תוקף של מצוות התורה!

ולכן הגאולה אינה רק ברכה או איחול, אלא ברור שתבוא בפועל ממש!! שכן מצוות התורה אינן בטלות לעולם.

הכניסה לארץ בגאולה השלימה

את חטא המרגלים כולם מכירים, אך בתורת החסידות מוסבר שהסיבה הפנימית שהם לא רצו להיכנס לארץ לא היתה בגלל שהם פחדו מהמלחמה עם העמים שהתגוררו כאן, אלא מכיון שבארץ צריכים לעבוד את האדמה ולא יהיה להם פנאי ללמוד תורה, ואילו במדבר יש להם מן מהשמים ומים מבארה של מרים והם יכולים ללמוד תורה בנחת.

בגאולה, הכניסה לארץ תהיה מושלמת: מצד אחד יעבדו את השם בנחת, ללא טרדות, ומצד שני האדמה תתן יבול ופירות בשפע רב. שנזכה לכך תיכף ומיד ממש!

חורבן בשביל בניין

אחד מצדיקי פולין אמר על הפסוק: "אז יאמרו בגויים הגדיל ה' לעשות עם אלה", שבגאולה ישאלו הגויים מדוע ה' עושה לעם ישראל כאלו ניסים ונפלאות?

ואנחנו נשיב להם: "הגדיל ה' לעשות עימנו" משום ש"היינו שמחים" - בזכות השמחה!

(-)

”וכתתו חרבותם לאיתים”

בערב שבת פרשת משפטים בשנת ה'תשנ"ב, התכנסו ראשי המדינות באו"ם והחליטו על צמצום כלי נשק, וניתוב תקציבי הענק לטובת כלכלת המדינות. אירוע זה מראה לנו עד כמה הגאולה קרובה! אפילו הגויים מתחילים לקיים את יעודיי הגאולה...

כמו שניבא הנביא ישעיה על זמן הגאולה: "וכתתו חרבותם לאיתים וחניתותיהם למזמרות. לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה - כי כולם ידעו אותי".

שמחה מעוברת של גאולה

בשנה מעוברת ולכן יוצא שיש 60 ימים בחודשי אדר. ומשנכנס אדר מרבין בשמחה: הרבי מלובביץ' אומר שהשמחה ששמחים ב 60 ימים של חודש אדר, גורמת שתבטל העצבות של הגלות, כפי הכלל בהלכה שאומר שאם התערבה חתיכה של בשר בתבשיל של חלב, אם יש בתבשיל כמות הגדולה פי שישים מהחתיכה של הבשר - הוא לא נאסר, כי הטעם של האיסור מתבטל.

על דרך זה, כאשר אנו מוסיפים בשנה מעוברת 60 ימים של שמחה, כל הענינים של העצבות 'בטלים בשישים', ואז זוכים לגאולה בה השמחה תהיה בשלימות!

וכמו שכתוב בתהילים: "אז ימלא שחוק פינו..."

חודש טוב ושמח! שנזכה לגאולה שלימה תיכף ומיד ממש!!

(:

אבן מקיר תזעק

על ימות המשיח נאמר: "אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ יעננה".
עתה מחריש הדומם, דורכים עליו והוא שותק. אך בגאולה העתידה - הדומם יתחיל

לדבר, ויתבע ממי שדורך עליו בלא לעסוק בעניני קדושה: מדוע אתה דורך עלי? במה היא עליונותך עלי אם אינך מבצע את תפקידך?!...
האדמה עליה דורכים ממתינה אלפי שנים - מאז ששת ימי בראשית - שתדרוך שם כף רגלו של יהודי, שיעברו שם שני יהודים, וישוחחו בדברי תורה.
ובאם לאו - אומרת היא: הרי אתה כמו בהמה!

גם הקב"ה נמצא בגלות...

בתפילת שמונה עשרה אנחנו מבקשים על הגאולה ואומרים: "כי לישועתך קיוונו כל היום...".
מדוע אנו אומרים 'ישועתך' ולא 'ישועתנו'? לכאורה, אנחנו אלו שנמצאים בגלות וזקוקים לישועה, ולא הקב"ה?
אלא ההסבר הוא, שכאשר אנחנו נמצאים בגלות - גם השם יתברך נמצא איתנו בגלות. כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה: "גלו לאדום שכינה עימהם".
לכן הגאולה שתביא ישועה לעם ישראל - היא גם ישועתו של אלוקים, שיגאל יחד איתנו!
שנזכה תיכף ומיד ממש להיגאל!

צדקה של גאולה

כאשר רצה הקב"ה ללמד את משה רבינו על מצוות 'מחצית השקל', הוא הראה לו מטבע של אש, כמו שדורשים חז"ל על הפסוק: "זה יתנו כל העובר על הפקודים", שהקב"ה הראה לו את המטבע ואמר לו: זה המטבע שהם יתנו. כזה בדיוק.
מדוע הקב"ה הראה למה דווקא מטבע של אש?
כי כאשר לוקחים מהאש - זה כלל לא ממעיט ממנה, להפך! במקום נר אחד יש יותר...

כך גם כשאנחנו תורמים צדקה, זה כלל לא ממעיט מהכסף שלנו, אלא מביא לנו עושר של גאולה..

נתינת צדקה היא זכות גדולה כל כך, שכתוב שבמיוחד בזכותה תבוא הגאולה!

חבלי משיח - לעורר אותנו לתשובה

"הסכת ושמע ישראל: העת הזאת היא מועד הגאולה על ידי משיח צדקנו, והיסורים הבאים עלינו הם חבלי משיח, ואין ישראל נגאלין אלא בתשובה".

"זכרו דבר ה' [על ידי הנביא ירמיה]: 'ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו ומן ה' יסור לבו'..."

"שובה ישראל עד ד' אלקיך, והכן עצמך ובני ביתך לקבל פני משיח צדקנו הבא בקרוב ממש".

שנזכה בקרוב ממש!

אמונה בלתי מוגבלת

כשמשיח יבוא יראו את המעלה של הודאה ותמימות, ושכולם מאמינים באמונה טהורה באלוקים ובתורה ומצות שלו.

התלמוד מצריך לימוד והרי ההבנה העמוקה ביותר היא מוגבלת, אך האמונה - היא רגש בלתי מוגבל.

מלך המשיח יסביר ויבאר את ה"מעשה גדול" והגדולה של התמימות, שהיא עבודה לבבית ורצינית.

מעלת המספר שמונה

בחנוכה אנו חוגגים שמונה ימים ומדליקים חנוכיה עם שמונה נרות. המספר שמונה מבטא את הכח האלוקי שלמעלה מהטבע. המספר שבע רומז על שבעת ימי השבוע בהם נברא העולם, וזהו הכח האלוקי שמלוכש בתוך העולם, בתוך הטבע הרגיל... ואילו המספר שמונה רומז על מה שלמעלה מהסדר הטבעי - על הגאולה! בגמרא כתוב שבכינור שינגנו בבית המקדש השלישי יהיו שמונה נימין!

הגלות היא רק חלום

לפעמים קשה להאמין שביאת המשיח עומדת להתרחש ברגע זה ממש... החיים בגלות נתפסים כדבר מציאותי והגאולה נשמעת כחלום שהלוואי יתגשם... האדמו"ר הזקן מסביר שההיפך הוא הנכון! דווקא הגלות היא זו שנמשלה לחלום, כמו שאומרים במזמור התהילים שלפני ברכת המזון: "בשוב השם את שיבת ציון - היינו כחולמים", כאשר הגאולה תגיע אנחנו נראה ונחוש שכל הגלות הזו היא בדוגמת חלום, שכן זוהי מציאות מופרכת בעליל. זה רק נראה לנו שיש עולם שמסתיר על הקב"ה, כי באמת לא יכולה בכלל להיות מציאות כזו, כי אין שום דבר חוץ מהקב"ה... וכמו שבחלום יכולים לקרות דברים ממש הפכיים ברגע אחד מהיר - כך בחלום הגלות, ברגע אחד נצא מהגלות ונבוא הגאולה השלימה, ותיכף ומיד ממש!

כולם צריכים לרכב על החמור!

בנביא זכריה מתואר מלך המשיח כעני הרוכב על חמור. מוסבר בחסידות שהכוונה הרמוזה בזה היא שמשיח רוכב ומשתמש בגשמיות, שהיא ה'חומר' והחומריות של העולם - לקדושה. שהקדושה 'תרכב' על הגשמיות והגשמיות

תשרת את הקדושה.

מושיח אמנם יעשה זאת בשלימות, אך כדי לזרז את ביאתו, כל אחד מאיתנו צריך 'לרכוב על החמור' ולהשתמש בחומריות שבעולם לקדושה ולמעשים טובים!
על ידי זה נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה!

תחיית המתים - לכולם

כאשר הגאולה תבוא, יעשה הקב"ה נס מדהים וכל המתים יקומו לחיות. במשנה במסכת סנהדרין נאמר: "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא", זאת אומרת שכל יהודי, ללא יוצא מן הכלל, יקום בתחיית המתים, מבלי להתחשב מה הוא עשה בחייו וכדומה, הוא יקום לעתיד לבוא בתחיית המתים!

עבודת הברורים

בפרשת ויצא מסופר כיצד יעקב אבינו יוצא מארץ ישראל - ארץ הקודש - והולך לחרן, מקום טמא ביותר, עד שחז"ל דורשים על כך, שהמקום נקרא 'חרן' היות והוא מקום המעורר את חרון אף ה' בעולם!

וראו דבר פלא:

דוקא שם, בחרן, מקום הטומאה והזוהמה - מקים יעקב את שנים עשר השבטים, את עם ישראל! דוקא בחושך הוא מגלה את האור ומוצא את הטוב.

וזה התפקיד שלנו עכשו, בגלות - לברור את הטוב ולמצוא את הקדושה בכל דבר!

ועל ידי זה זוכים לשלימות הטוב בגאולה השלימה תיכף ומיד ממש!!

ראש השנה והגאולה השלימה

לראש השנה קשר מיוחד לביאת משיח.

מובא בחסידות שעיקר הענין של ראש השנה הוא המלכת השם יתברך למלך עלינו, כמו שאומרים בתפילות בלשונות רבים: "מלוך על העולם כולו בכבודך", ובגאולה השלימה - מלכות השם תתגלה לעין כל!

כולם יכירו בכך שהשם הוא האלוקים, כמו שנאמר "ביום ההוא יהיה השם אחד ושמו אחד!"

לעתיד לבוא לא יצטרכו שוטרים

פרשת שופטים פותחת במילים "שופטים ושוטרים תתן לך", בזמן הגלות לא מספיק רק שופט שיגיד מה הדבר שנכון לעשות על פי תורה, אלא צריכים גם את השוטרים שידאגו לכך שהאנשים יקיימו את פסק הדין של השופט.

לעומת זאת, בתיאור של הנביא בנוגע לגאולה העתידה, כתוב רק "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויעצייך כבתחילה", ולא מוזכרים השוטרים, היות ואז לא יהיה רע וכל האנשים ירצו לעשות רק טוב ויקיימו מעצמם ומרצונם את דבר השם.

וראו כל בשר

על הפסוק בספר איוב "מבשרי אחזה אלוקה", מבואר בחסידות שלעתיד לבוא הגוף שלנו יתעלה ויזדכך עד כדי כך שכל יהודי יוכל לראות בעינים הגשמיות שלו את הרוחניות שבכל דבר בעולם!!

זה גם הפירוש בפסוק: "וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר".

נס העומד על גבי ענק

דורנו נקרא הדור של 'עקבתא דמשיחא', והוא נמשל לעקב מפני נחיתותו. בדומה לעקב שברגל שכמעט ולא מורגשת בו החיות של הנשמה, והוא כמעט במדרגת דומם (ולכן גם כאשר אדם רוצה לבדוק את החוס של המים לדוגמא, הוא עושה זאת עם העקב), כך גם בדור של עקבתא דמשיחא כמעט ולא מורגשת החיות האלוקית בעולם.

אם כן, כיצד דוקא בדור נמוך כזה תבוא הגאולה השלימה?
התשובה לכך היא שדורנו מגיע לאחור כל הדורות הקודמים. בדומה לאדם נמוך העומד על אדם גבוה,

וכך מגיע הוא למקומות גבוהים, שאפילו האדם הגבוה לא מגיע אליהם. כך גם דורנו, אמנם הוא נמוך - אך הוא עומד על גבי זכויותיהם ופעולותיהם של הדורות הקודמים, שהיו צדיקים וגדולים מאיתנו, ולכן דוקא אנו נזכה לגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש!

ט' באב - יום סגולה לביאת משיח!

כאשר התאריך ט' באב חל בשבת, נדחים הצום וענייני האבל והחורבן שבתאריך זה מפני קדושת השבת שאסור להתאבל בה, ונשארת רק המעלה של יום זה - בלשון הנביא: "יום רצון" והתקרבות להשם!

יותר מכך, מובא במדרש שבתשעה באב נולד מושיען של ישראל-מלך המשיח!! ומפני שזהו יום הולדתו, כוחו גובר.

יוצא מכך שדוקא ט' באב הוא יום מסוגל לביאת משיח, ובפרט בקביעות כזו בה הענינים השלייליים שבצום מתבטלים, ונשארת רק המעלה שלו, שאז זהו יום מסוגל ביותר לביאת המשיח ובנין בית המקדש!

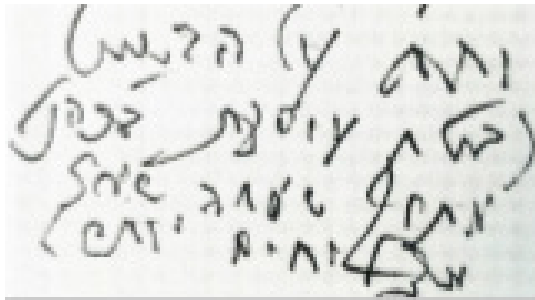
מענות שמחה

מענות קודש

בקשר עם חשיבות השמחה ומעלתה

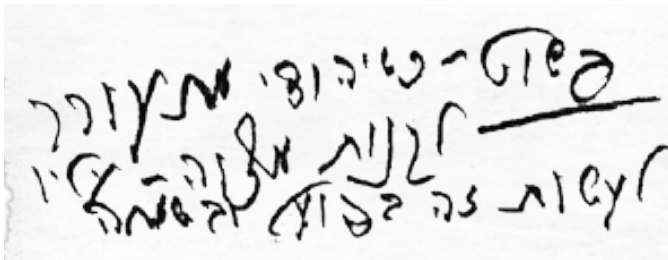
חתונה מתוך שמחה - גורמת ליתר הצלחה

ות"ח [= ותשואות חן] על הבשו"ט [= הבשורות טובות] (בטח עוסקת בכהנ"ל [= בכל הנוכח לעיל] מתוך שמחה שאז מצליחים יותר)

מצוות - מתוך שמחה

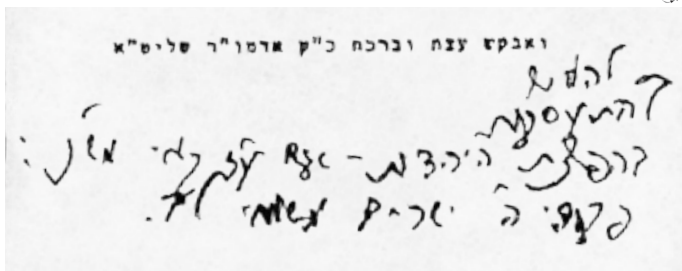
מענה שנכתב בקשר עם מנהג 'מכירת המצוות' בתחילת השנה

פשוט - כשיהודי מתעורר לקנות מצוה - עליו לעשות זה בפועל ובשמחה

ההתעסקות בהפצת היהדות - מביאה שמחה

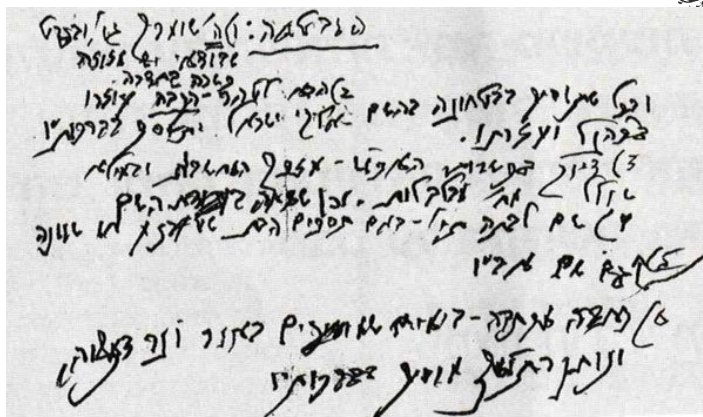
מענה שנכתב בתשובה לבקשת ברכה פרטית על ידי השואל

ואבקש צנח וברכה כ"ק אדמו"ר שליט"א
להלן
התעסקות
דו"ר ה"י ב"מ - א"ר ע"ל
ע"ל ה' י"ר פ' א"ר א"ר

להוסיף בהתעסקות בהפצת היהדות - שגם ע"ז קאי מש"נ:
[= על זה עומד הכוונה ב)מה שנאמר] פקודי ה' ישרים משמחי לב.

שמחה מועילה להתגבר על הקשיים

הובטחה: (1) ה' שומרך גו', ובפרט שבודאי יש מזוזה כשרה בחדרה.
(2) הבא לטהר - הקב"ה עוזרו וכל שתוסיף בבטחונה בהשם אלוקי ישראל יתוסף
בברכותיו בכהנ"ל [= בכל הנזכר לעיל] ועזרתו. (3) דיוק בכשרות האכו"ש [= האכילה ושתיה]
מזכך המחשבה ובמילא שולל מח' [= מחשבות] המבלבלות, וכן שמחה בעבודת השם.
(4) שם לבתה תי' - באם תסכים הבת שטערנא או שושנה. (5) גם שם אביו (6) כתבה
מכתבה - בימים שמוסיפים באור ונר מצוה ונותן התומ' צ' מוסיף בברכותיו

- הובטחה: (1) ה' שומרך גו', ובפרט שבודאי יש מזוזה כשרה בחדרה.
- הבא לטהר - הקב"ה עוזרו וכל שתוסיף בבטחונה בהשם אלוקי ישראל יתוסף בברכותיו בכהנ"ל [= בכל הנזכר לעיל] ועזרתו. (3) דיוק בכשרות האכו"ש [= האכילה ושתיה] מזכך המחשבה ובמילא שולל מח' [= מחשבות] המבלבלות, וכן שמחה בעבודת השם.
- שם לבתה תי' - באם תסכים הבת שטערנא או שושנה. (5) גם שם אביו (6) כתבה מכתבה - בימים שמוסיפים באור ונר מצוה ונותן התומ' צ' מוסיף בברכותיו

מצוות - מתוך שמחה

מענה שנכתב בקשר עם מנהג 'מכירת המצוות' בתחילת השנה

בהמשך למה שנדבר בהיותם בחדרי:

בודאי שהתנהגות צ"ל ע"פ [= צריכה להיות על פי] הוראת חז"ל, והתנהגות זו היא גם לטובת הגשמית של המתנהג, ולא רק הרוחנית.

וכיון שאחז"ל [= שאמרו חז"ל] שבמילי דעלמא צריך להתחשב עם דעת האשה - לכן בעניני הנהגת והתיקונים של הבית - צ"ל ע"פ [= צריכה להיות על פי] דעת זוג' [= זוגתו] תי'.

[וכמובן שצריך לעשות זה - מתוך שמחה, כיון שזהו דעת חז"ל].

ופשוט שלא זו הדרך ללחוץ עלי' שבעל כרחא תסכים על מה שלא רצתה מקודם.

כן פשוט שגדלות האדם האמיתית היא - מילוי שליחותו והנהגה הגורמת נח"ר [= נחת רוח] להאנשים במשפחתו וסביבתו (ולא - איבערשפרינגען יענעם בעניינים טפלים, או ביופי הבית וכיו"ב [= וכיוצא בזה]).

וכשתחזור זוג' תי' - יסבירה שעושה כל הנ"ל בשמחה וטוב לבב, ושבזמנו הפנוי - ישתדל לעזור לה בעניני הבית. וכן ישתדל לדבר עם הילדים שי' במה שלמדו וכו'.

ההצעה הזאת שכתבתי לך
בדאי שהיא נכונה וצדקה
והיא תועלתית לכולנו
ועל כן אני מקבל עלי
ולא אהיה צריך לדבר
עם אף אחד. וכיון שהיא
עושה טובה רבה ונכונה
אין צורך לדבר עי' אף
אחד. וכיון שהיא עושה
טובה רבה ונכונה אין
צורך לדבר עי' אף אחד.
וכיון שהיא עושה טובה
רבה ונכונה אין צורך
לדבר עי' אף אחד. וכיון
שהיא עושה טובה רבה
ונכונה אין צורך לדבר
עי' אף אחד. וכיון שהיא
עושה טובה רבה ונכונה
אין צורך לדבר עי' אף
אחד.

השמחה - ציווי ה'

מענה לשואל שכתב (באנגלית): "הבנתי שהרבי שליט"א הורה להיות בשמחה". ועל כך כתב הרב:

שמחה היא מצוה שיש לה
ענין רב. והיא נכונה
ועל כן היא מצוה רבה.
I realize the value of
the mitzvah of
שמחה.

לא משלי, כ"א [= כי אם] מסרתי מש"נ [= מה שנאמר]: עבדו את ה'
בשמחה, וקיום מצוות ה' ובפרט כללית כזו ממשיכה ברכותיו